

ŠTA DONOSI

NOVI ZAKON

O RADU

FEDERACIJE

BIH

STAV POSLODAVACA:

Prijedlog Zakona o radu

ŠTA DONOSI NOVI ZAKON O RADU

Ubjeđeni smo da će se obezbijediti neophodne prepostavke za ekonomski rast, nove investicije, rast zaposlenosti i dugoročno za bitno poboljšanje statusa radnika, ukoliko bi se naša 22 prijedloga usvoje. Takođe će se odvojiti rad od nerada i jasno definisati isti nivo zaštite prava radnika, umjesto dosadašnje privilegovanosti određene kategorije zaposlenih.

Udruženje poslodavaca FBiH je u dobroj vjeri pristupila pregovorima sa Vladom FBiH i SSS BiH u namjeri da se postigne dogovor o novom tekstu Zakona o radu, odlučni da učinimo maksimalne napore kako bi do dogovora došlo. Nedvosmisleno smo se opredijelili da razgovaramo samo na bazi argumenata i da se svaki prijedlog poslodavaca ili sindikata prihvati samo ako je u opštedruštvenom interesu. Ekonomsko-socijalnim partnerima smo krajnje jasno iznijeli naš stav da nije dobro voditi pregovore na način da imamo pobjednika i pobijeđenog.

Nažalost, sindikat nije pregovorima pristupio u dobroj vjeri i od samog početka bilo je jasno da nije želio da postigne dogovor. Vlada se sve vrijeme držalo uzdržano i uopšte nije direktno učestvovala u pregovorima. Sve vrijeme pregovora, Premijer i

3-4 ministra bila su prisutna, ali su željeli da sindikat i poslodavci postignu dogovor. Na samom kraju pregovora, sindikat je odustao i povukao se iz pregovora. Time su naša uporna nastojanja da se dođe do dogovora definitivno propala. Nakon toga Vlada FBiH je utvrdila tekst prijedloga zakona i uputila ga u parlamentarnu proceduru.

Zakon definitivno nije idealan ali je svakako bolji od postojećeg. Pri utvrđivanju prijedloga zakona Vlada je nastojala da napravi kompromis između prijedloga poslodavaca i sindikata. Nije problem u tome što su usvojeni i u tekstu prijedloga ZOR-a ugrađeni i prijedlozi sindikata. Problem je u tome što se u ovoj reformi stalo na pola puta. Međutim sigurni smo da se amandmanima može bitno uticati na tekst zakona koji će time doživjeti poboljšanja.

Zbog toga ćemo insistirati da se naši prijedlozi još jednom razmotre i u formi amandmana ugrade u tekst zakona. Ubjeđeni smo da će se obezbijediti neophodne pretpostavke za ekonomski rast, nove investicije, rast zaposlenosti i dugoročno za bitno poboljšanje statusa radnika, ukoliko bi se naša 22 prijedloga usvoje. Takođe će se odvojiti rad od nerada i jasno definisati isti nivo zaštite prava radnika, umjesto dosadašnje privilegovanosti određene kategorije zaposlenih.

Sve vrijeme SSS BiH vodi neprimjerenu kampanju protiv reforme radnog zakonodavstva i usvajanja novog ZOR-a, služeći se pritom, neistinama i poluistinama, personalizujući pregovore, nastojeći da diskredituje predsjednika i direktora UPFBiH i pa i pregovarački tim. Namjera je da se dodatno uzbuni i isprepada, ionako uznemireni i preplašeni narod. Pri tome je ušao u otvorenu borbu sa svim onima koji drukčije misle. Sindikat neprijateljima smatra, ne samo Vladu FBiH i stranke koje podržavaju usvajanje zakona, nego i MMF Svjetsku Banku, Evropsku komisiju, pojedine ambasade prijateljskih zemalja, poslodavce, akademsku zajednicu, eksperte iz oblasti radnog prava i tržišta rada i mnoge druge, pa čak i one sindikalne funkcionere koji se ne slažu sa njihovim stavovima.

Zbog toga smo dužni da naše članstvo i BH javnost upoznamo sa sljedećim činjenicama:

- 1. Nije tačno da nije vođen ekonomsko-socijalni dijalog o ZOR-u,**
- 2. Pregovori o izmjeni ZOR-a traju više od 8 godina, a za to vrijeme su se promijenile 4 Vlade i uvijek je opstrukcije za njegovo usvajanje vršio sindikat,**
- 3. Dva puta smo potpisali usaglašeni tekst ZOR-sa sindikatom o i obadva puta sindikat je odustao od dogovora, kao i u slučaju potpisa dogovora o izmjeni OKU,**
- 4. Vlada se nije miješala u pregovore sindikata i poslodavaca, ostavljajući im mogućnost da se dogovore, a kada je sindikat istupio iz pregovora, uradila je ono na šta je ustav i obavezuje, utvrdila je prijedlog zakona,**
- 5. Prilikom utvrđivanja prijedloga zakona Vlada FBiH je djelimično je uvažila prijedloge sindikata i poslodavaca,**
- Prijedlog ZOR-a nije idealan ali je neuporedivo bolji od postojećeg teksta ZOR-a što ne znači da se amandmanski ne može poboljšati njegov tekst,**
- Navedeni prijedlog usaglašen je sa međunarodnim propisima koji su postali dio našeg pravnog sistema i donekle prati i pozitivna iskustva zemalja EU i okruženja koja su dovela do veće zaposlenosti,**
- Prijedlog zakona u više od 40 članova (od ukupno 183. člana) sadrži odredbe koje bitno poboljšavaju prava radnika i sindikata,**
- Prijedlog ZOR-a, samo u 6 članova sadrži obaveze radnika i sindikata (od toga 4 člana istovremeno sadrže obaveze sindikata i poslodavaca) a 181 član sadrži obaveze poslodavaca,**
- Poslodavci imali 51 amandman: prije početka pregovora odustali od 3 amandmana, tokom pregovora odustali od 8 amandmana, usaglasili sa Sindikatom 9 amandmana, Vlada prihvatile 9 amandmana, a 22 amandmana nisu prihvaćena,**
- Želimo odmah otpočeti pregovore sa SSSBiH o novom kolektivnom ugovoru,**
- Tražimo od Vlade FBiH da se na septembarskom zasjedanju razmatraju i drugi zakoni koji tretiraju rad i zapošljavanje: Zakon o povezivanju staža, Zakon o sigurnosti zdravlja zaposlenih na radu, Zakon o posredovanju u zapošljavanju, Zakon o reprezentativnosti, Zakon o ESV-u,**
- Takođe tražimo od Vlade FBiH da do kraja tekuće godine u parlamentarnu proceduru uputi i nove zakone: Zakon o penzijsko invalidskom osiguranju, Zakon o socijalnoj sigurnosti, Izmjene i dopune Zakona o vijeću uposlenika, Zakon o štrajku i Zakon o stečaju i likvidaciji.**
- UPFBiH ostaje posvećeno izgradnji i unaprjeđivanju partnerskih odnosa sa ekonomsko-socijalnim partnerima ali ne može i ne želi podleći neprincipijelnim pritiscima.**

HRONOLOGIJA PREGOVORA

Nacrt Zakona o radu FBiH u posljednje vrijeme uzrokuje velike debate. U ovom tekstu dajemo detaljan pregled šta se dešavalo sa tim aktom u posljednjih 7. godina, tačnije od 2008. do 2015. godine.

Početkom 2008. godine formirana Radna grupa za izradu prve radne verzije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu.

Krajem 2008. godine Radna grupa za izmjene i dopune Zakona o radu je u sastavu od predstavnika Udruženja poslodavaca u FBIH, Saveza samostalnih sindikata BIH te predstavnika Ministarstva za rad i socijalnu politiku FBIH, pripremila Prednacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu.

Tokom 2009. godine o Prednacrту Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu vođeni su pregovori između Udruženja poslodavaca u FBIH i Saveza samostalnih sindikata.

Dana 22.05.2009. godine potpisani Protokol o vođenim pregovorima od strane tadašnjih predsjednika socijalnih partnera, kojim su se socijalni partneri usaglasili o tekstu Prednacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona i postigli saglasnost da Prednacrt Izmjena možeći u Parlamentarnu proceduru.

Krajem 2009. godine tekst Prednacrta Zakona o Izmjena i dopunama Zakona o radu usvojen je od strane Vlade u formi Nacrt-a i upućen u parlamentarnu proceduru koji zbog protivljenja sindikata nije usvojen od strane Parlamenta.

Parlament je zadužio Ministarstvo za rad i socijalnu politiku da zbog obimnosti izmjena i dopuna pripremi novi Zakon o radu.

Početkom 2010. godina nadležno Ministarstvo za rad i socijalnu politiku je na zahtjev Parlamenta FBiH je pripremilo novi tekst Prednacrta Zakona o radu.

U mjesecu **aprili 2010. godine** formirani su pregovarački timovi Udruženja poslodavaca u FBIH i SSSBiH koji su trebali da se usaglase o predloženoj verziji Prednacrta Zakona o radu.

Tokom **maja i juna 2010.** vođeni pregovori između pregovaračkih timova UPFBiH i SSSBiH.

Dana 27.07.2010 godine je potpisana Protokol o pregovorima sa usaglašenim i neusaglašenim primjedbama od strane direktora UPFBiH Mladena Pandurevića i Ismeta Bajramovića, predsjednika SSSBiH i postignuta saglasnost da Ministarstvo rada i socijalnu politiku razmotri i ugraditi usaglašene prijedloge Sindikata i poslodavaca u tekst Prednacrta zakona o radu, a za prijedloge koje eventualno ocijeni neprihvatljivim dostavi odgovarajuće obrazloženje, te da ga nakon toga uputi u parlamentarnu proceduru.

Tokom 2010. godine na sjednicama ESV-a je dva puta razmatran Prednacrt zakona o radu i postignuta saglasnost od strane socijalnih partnera da se Prednacrt Zakona o radu uputi u javnu raspravu.

Decembar 2011. godine. Nakon provedene javne rasprave i razmatranja na sjednicama Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije BiH je na sjednici održanoj

22.12.2011. godine utvrdila tekst Nacrtu Zakona o radu i uputila ga u parlamentarnu proceduru.

Predstavnički dom je na 11. sjednici, održanoj 25.01.2012. godine, usvojio Nacrt Zakona i odredio dvomjesečnu javnu raspravu o ovom nacrtu.

Dom naroda je na 9. sjednici održanoj **07.03.2012**, usvojio Nacrt Zakona, te odredio javnu raspravu o istom.

Nakon održane javne rasprave o Nacrtu Zakona o radu Ekonomsko-socijalno vijeće je na sjednici održanoj

19.6.2012. godine ESV je ponovno raspravljalo o Nacrtu zakona o radu. Ekonomsko-socijalno vijeće je zaključilo da se socijalni partneri sastanu **25.06.2012.** i usaglase stavove kako bi se Nacrt Zakona o radu što hitnije uputio prema Vladi FBiH radi utvrđivanja Prijedloga i upućivanja u parlamentarnu proceduru.

Nakon održanih sastanaka socijalnih partnera, Vlade Federacije BiH, je na 68 sjednici Vlade 14.11.2012., utvrdila Prijedlog zakona o radu.

Na sjednici Vlade je zaključeno da će tekst Prijedloga zakona, prije upućivanja u parlamentarnu proceduru, razmotriti i Ekonomsko-socijalno vijeće za teritoriju FBiH.

Prijedlog Zakona o radu koji je utvrđen u novembru Vlada zbog protivljenja sindikata nikad nije uputila u parlamentarnu proceduru.

Obzirom da tekst Zakona o radu nije upućen u Parlamentarnu proceduru na sjednici ESV-a održanoj 02.07.2013. godine UPFBiH je uputilo inicijativu za nastavak pregovora sa SSSBiH u vezi sa Zakonom o radu.

Dana 09.10.2013. godine nakon pregovora delegacija SSSBiH i UPFBiH su potpisali rješenje sporne odredbe 182. u Zakonu o radu vezanu za važenje kolektivnih ugovora i na taj način je postignuta saglasnost o svim spornim članovima vezano za Prijedlog Zakona o radu.

Bez obzira što je postignuta saglasnost socijalnih partnera Prijedlog Zakona zbog protivljenja sindikata nije upućen u parlamentarnu proceduru.

Od oktobra 2013. godine do aprila 2015. godine SSSBiH je odbijao svaku vrstu pregovora sa delegacijom UPFBiH a Vlada FBiH nije preuzela nikakve korake po pitanju donošenja i upućivanja Parlamentarnu proceduru Zakona o radu FBiH.

Ponovno pitanje donošenja Zakona o radu FBiH pokreće se nakon formiranja nove Vlade FBiH u aprilu 2015. godine.

Dana 20. aprila 2015. godine na inicijativu novog Ministra za rad i socijalnu politiku Milana Mandilovića održan je sastanak između socijalnih partnera (SSSBiH i UPFBiH) sa predstavnicima Vlade. Zaključak je bio da UPFBiH i SSSBiH dostavi svoje primjedbe o kojima će se raspravljati na sjednici ESV-a.

usaglašavanju spornih odredbi u Zakonu i zahtjevao da se ponovno raspravlja o svakoj odredbi Zakona o radu.

Obzirom da je SSSBiH dostavio Ministerstvu za rad i socijalnu politiku primjedbe o kojima su se socijalni partneri već jednom usaglasili UPFBiH je donijelo Odluku da se ponovno vrati na svoje amandmane od kojih je već bilo odustalo.

Novi pregovori između Saveza samostalnih sindikata BiH i UPFBiH trajali su od **23.06. 2015. godine** do **22.07.2015. godine**. Pregovori su se odvijali između SSSBiH i UPFBiH a delegacija Vlade je bila potpuno uzdržana.

SSSBiH je bez obzira na brojne usaglašene primjedbe tokom pregovora, u krajnjoj fazi pregovora odustao i povukao se iz pregovora.

Prijedlog Zakona o radu FBiH je usvojen na sjednici Vlade **23.07.2015.godine** i upućen u parlamentarnu proceduru.

Prijedlog Zakona o radu FBiH je usvojen na sjednici Vlade 23.07.2015.godine i upućen u parlamentarnu proceduru i možete ga preuzeti [OVDJE](#).

KRATAK PREGLED NEUSVOJENIH i USAGLAŠENIH AMANDMANA SSSBiH

Savez samostalnih sindikata BiH je imao ukupno 34 primjedbe na Nacrt Zakona o radu:

8 primjedbi SSSBiH je usvojeno i usaglašeno a to primjedbe na članove **22., 38., 41., 46., 52., 56., 114. i 157.**;

Od 9 primjedbi su odustali u toku pregovora, članovi **20., 34., 35., 52. Stav 4., 59., 80., 103.stav 1., 103. Stav 3. i 109.;**

14 primjedbi nije usvojeno, članovi **4.,7., 47., 73., 75., 95., 99., 108., 111., 137., 139., 141., 143., 147.;**

O 3 primjedbe se nije ni raspravljalo obzirom da su istupili iz pregovora, članovi **171., 175. i 181.**

Primjedbe SSSBiH koje su usvojene i usaglašene odnose se na odredbe koje se odnose: na na podatke vezano za trajanje ugovora o radu- član 22; prekovremeni rad-član 38; zaštita radnika koji rade noću-član 41; pravo radnika na dnevni, sedmični i godišnji odmor- član 46; način korištenja godišnjeg odmora- član 52; zaštita maloljetnika- član 56; zaštita prava iz radnog odnosa-član 114., te zaštitu radnika učesnika u štrajku- član 157.

Primjedbe od kojih je SSBiH odustao su primjedbe koje se odnose na uslove za zaključivanje ugovora o radu- član 20; stručno ospozobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa- član 34; radno vrijeme- član 35; korištenej godišnjeg odmora- član 52; zaštita žena-član 59; obračun plaće-član 80; saglasnost za otkaz sindikalnom povjereniku- član 103; program zbrinjavanja viška radnika- član 109;

Primjedbe SSSBiH koje nisu prihvaćene odnose se na odredbe koje se odnose: na zasnivanej radnog odnosa- član 4; pravo radnika na pravičnu plaću- član 7; dužina minimalnog godišnjeg odmora- član 47; prava radnika sa promjenjenom radnom sposobnošću- član 73; način utvrđivanja osnovne plaće- član 75; forma i rokovi sporazuma o prestanku ugovora o radu- član 95; otkaz radnika bez obaveze špoštivanja otkaznog roka- član 99; privremeni raspored radnika na drugo radno mjesto- član 108; pitanje visine otpremnina- član 111; vrste kolektivnih ugovora- član 137; poistupak kolektivnog pregovaranja- član 139; sadržaj kolektivnog ugovora član 141; proširenje primjene kolektivnog ugovora-član 143 te otkazivanje kolektivnih ugovora- član 147;

Primjedbe SSSBiH o kojima se nije pregovaralo jer su se povukli iz pregovora su primjedbe koje se odnose na: kaznene odredbe- član 171; radna knjižica kao svojstvo javen isprave –član 175; važnijej kolektivnih ugovora- član 181.

KRATAK PREGLED NEUSVOJENIH I USAGLAŠENIH AMANDMANA UPFBIH

Od ukupno 48 uloženih amandmana 22 amandmana nisu usvojena, 8 amandmana je UP FBIH odustalo, 9 amandamana je usaglašeno sa sindikatom tokom pregovora.

Amandmani UP FBIH koji nisu usvojeni odnose se na:

- Prava radnika na plaću, član 7.
- Ugovora o radu na neodređeno i određeno vrijeme, član 22.
- Pripravnike, član 32.
- Minimalni godišnji odmor, član 47.
- Način korištenja godišnjeg odmora, član 49.
- Plaćeno odsustvo član 53.
- Pravo na odsustvo nakon isteka porodičnog odsustva, član 67.
- Zaštita radnika u slučaju privremene spriječenosti za rad zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja, član 71.
- Otkaz ugovora o radu radniku sa promijenjenom radnom sposobnosti, član 74.
- Način utvrđivanja osnovne plate, član 75.
- Najniža plaća, član 78.
- Prestanak ugovora o radu, član 94.
- Nezakonit otkaz, član 106.
- Program zbrinjavanja viška zaposlenika, član 109.
- Otpremnina, član 111.
- Donošenje Pravilnika o radu, član 118.
- Formiranje Vijeća zaposlenika, član 119.
- Strane u kolektivnom pregovaranju, član 138.
- Forma i trajanje kolektivnih ugovora 140.,
- Inspeksijski nadzor, član 162.,
- Radnu knjižicu, član 163.
- Uvođenje prekršajne odgovornosti za odgovorne osobe u organu nadležnom za nadzor, provedbu i primjenu Zakona o radu, te rukovodioca nadležnog organa, član 172.

Amandmani od kojih je odustalo UPFBiH odnose se na:

- Primjena najpovoljnijeg prava, član 19.,
- Jednakost plaća, član 77.,
- Obračun plaće, član 80.,
- Zaštita plaće i naknada plaće, član 82.,
- Otkaz poslodavca bez obaveze poštivanja otkaznog roka, član 97.
- Neopravdani razlozi za otkaz, član 98.,
- Otkaz s ponudom izmejnjenog ugovora, član 107.
- Primjena Zakona o upravnom postupku, član 135.

Usaglašeni amandmani UP FBiH sa sindikatom odnose se na:

- Zaštitu u slučaju diskriminacije, član 12.
- Prekovremeni rad, član 38.
- Zaštitu radnika koji rade noću, član 41.
- Pravo radnika da se vrati na rad nakon prestanka privremene spriječenosti za rad , član 72.
- Prava radnika sa promijenjenom radnom sposobnosti, član 73.
- Pravo na plaću radnika, član 75.
- Zakonska zabrana takmičenja, član 85.
- Ugovorena zabrana takmičenja, član 86.
- Otkaz ugovora o radu, član 96.

POBOLJŠANJA U KORIST RADNIKA U NOVOM PRIJEDLOGU ZAKONA O RADU

Analizirajući tekst Prijedloga Zakona o radu Federacije BiH, utvrđenog od strane Vlade FBiH, te uspoređujući odredbe istog u odnosu na zakonska rješenja definirana važećim Zakonom o radu, Pravni savjet Udruženja poslodavaca FBiH utvrdio je znatna poboljšanja koja idu u korist zaposlenika.

U cilju upoznavanja javnosti te zastupnika u Parlamentu Federacije BiH dostavljamo pregled

Članovi 8., 9., 10., 11., 12. i 13.

Uvođenje zabrane diskriminacije, mobinga, uznemiravanja i nasilja na radu. Novim Zakonom se po prvi put uvodi pravo zaposlenika odnosno radnika da putem suda ostvari zaštitu u slučaju diskriminacije, mobinga, uznemiravanja i nasilja na radu. Na ovaj način radnici su znatno bolje zaštićeni od poslodavca a posebno ako uzmemu u obzir da je odredbama definisano da je, u navedenim slučajevima, teret dokazivanja na poslodavcu. Odredbe koje su veoma nepovoljne za poslodavce jer su tako široko definirane da ih pojedini neodgovorni radnici mogu zloupotrebljavati.

Član 18.

Novim Zakonom se uvodi poboljšanje uslova za djelovanje sindikata kod poslodavca. Uvode se dodatna sindikalna prava i mogućnost sindikalnim predstavnicima koji nisu u radnom odnosu sa poslodavcem da mogu pristupiti kod poslodavca kada je to potrebno za obavljanje sindikalne aktivnosti. Također uvodi se obaveza poslodavcu da uz pisani saglasnost radnika obračunava, obustavlja i uplaćuje na račun sindikata iz plaće radnika sindikalnu članarinu.

Član 22.

Važno je napomenuti da je u članu 22. novog Prijedloga ZoR-a i dalje ostalo kao i dosadašnje rješenje da se Ugovor o radu može zaključiti na određeno i neodređeno vrijeme. Ono što je u novom Zakonu promjena je da se Ugovor o radu na određeno vrijeme za razliku od postojećeg rješenja gdje se ovaj ugovor zaključuje najduže dvije godine povećano na tri godine. Ova novima je u skladu sa rješenjima u EU i to uopšte ne predstavlja nesigurnost za radnika, čak možemo reći da je i ova promjena u interesu radnika, posebno imajući u vidu da na ovaj način radnik koji je do sada mogao raditi najduže dvije godine sada to, ukoliko ne postoji potreba za njegovim stalnim zaposlenjem, njegov angažman se može produžiti za još jednu godinu.

Član 24.

Ukida mogućnost usmenog zaključivanja ugovora o radu koja postoji u važećem Zakonu o radu. Dakle na ovaj način u potpunosti se štiti interes radnika i ukida mogućnost zloupotrebe od strane poslodavca kao i nemogućnost rada bez ugovora.

Član 26.

Uvodi se mogućnost rada izvan prostorija poslodavca što do sada nije bilo. Na ovaj način sigurno će doći do povećanja zaposlenosti.

Član 28.

Uvodi se obaveza poslodavcu da uz pisani dokaz radniku dostavi fotokopije prijava na obavezno osiguranje u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o radu, odnosno početka rada, kao i svake promjene osiguranja koja se tiče radnika. Dakle, radniku se na ovaj način daje mogućnost da bude informisan o svim promjenama koja se tiču osiguranja te se također uskraćuje mogućnost da radnici ne budu prijavljeni na osiguranje.

Član 36.

Uvodi se mogućnost da se kolektivnim ugovorom, zakonom, ugovorom o radu može utvrditi i kraće puno radno vrijeme od 40 sati sedmično. Zatim u cilju poboljšanja zaštite maloljetnika, radno vrijeme za maloljetnike se ograničava na 35 sati sedmično.

Član 41.

Uvodi se posebna zaštita radnika koji rade noću. Zaštita radnika je znatno poboljšana. Poboljšanje ide u smislu da ovi radnici uživaju posebnu zaštitu u skladu sa standardima zaštite na radu (oprema, periodični lječarski pregledi, ukoliko se smatra da mu rad noću šteti zdravlju može biti raspoređen na druge poslove i sl.)

Član 47.

Minimalni godišnji odmor povećan je sa 18 na 20 radnih dana.

Član 52.

Uvodi se obaveza poslodavcu da u slučaju prestanka ugovora o radu, radniku koji nije iskoristio cijeli ili dio godišnjeg odmora isplati naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora u iznosu koji bi primio da je koristio cijeli, odnosno preostali dio godišnjeg odmora, ako godišnji odmor ili njegov dio nije iskoristio krivicom poslodavca. Ovo rješenje nije bilo u važećem Zakonu.

Član 53.

Proširuju se slučajevi u kojima radnici imaju pravo na plaćeno odsustvo. Novim Prijedlogom uvodi se pravo na plaćeno odsustvo radniku za vrijeme obrazovanja ili stručnog osposobljavanja i usavršavanja, te obrazovanja za potrebe sindikalnog rada kao i dobровoljnom davaocu krvi koji za svako darivanje ima pravo na najmanje jedan dan plaćenog odsustva.

Član 57.

Novim Prijedlogom Zakona uvedeno je poboljšanja zaštite prava maloljetnika i u smislu da se uvodi obaveza poslodavcu da najmanje jednom u dvije godine snosi troškove lječarskog pregleda maloljetnika, što do sada nije bilo.

Član 59. i 60.

Jedno od najznačajnijih rješenja Zakona o radu jeste zaštita žena, što je definisano članom 59. Prava žena su ostala nepromijenjena, a novim Zakonom integrirana i proširena kroz druga četiri člana. Tako po novom Zakonu, osim obavezne naknade koju isplaćuju Kantoni, poslodavac, ukoliko želi može isplaćivati naknadu tokom porodiljskog dopusta.

Član 62.

Ovaj zakon po prvi put uvodi i pravo na porođajno odsustvo radnika – oca djeteta, ako se roditelji tako sporazumiju.

Član 74.

Povećanje visine otpremnine u slučaju otkaza ugovora o radu radniku sa promijenjenom radnom sposobnosti. Otpremnina se za ove radnike određuje se u visini od 50% što je znatno više i kvalitetnije poboljšanje u odnosu na postojeće zakonsko rješenje.

Član 75.

Novi prijedlog Zakona direktno definiše osnovnu plaću što je do sada bilo predmet kolektivnog pregovaranja.

Član 77.

Pored već navedenih članova kojima se ostvaruje zaštita žena, prava žena ogledaju se i u članu 76, jednakost plaća, što podrazumjeva jednake plaće za rad jednakе vrijednosti bez obzira na nacionalnu, vjersku, spolnu, političku i sindikalnu pripadnost, a što do sada nije bilo regulisano u važećem Zakonu o radu. Novina koja nije postojala u sadašnjem zakonodavstvu a koja je svakako u interesu sindikata.

Član 78.

Poboljšanja su također uvedena i u odredbama koje se odnose na najnižu plaću. Do sada je način i uslovi usklađivanja bilo predmet Kolektivnog ugovora. Novim Zakonom uvodi se obaveza Vlade da u konsultacijama sa socijalnim partnerima jednom godišnje usklađuje najnižu platu. Prema važećem Zakonu to je bilo predmet Kolektivnog ugovora.

Član 96. stav 3.

Novim Zakonom uvodi se obaveza poslodavcu da ponudi ugovor radnicima koji su dobili otkaz zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, ukoliko nakon otkaza zaposleniku poslodavac u narednoj godini namjerava zapošljavati zaposlenika sa istim sposobnostima i istim stepenom stručne spreme na istom radnom mjestu. Do sada je ta obaveza postojala samo u slučaju kolektivnog otpuštanja a novim Prijedlogom Zakona je uvedena dodatna obaveza poslodavcu i za pojedinačnog radnika.

Član 97.

Kada je u pitanju otkaz poslodavca bez poštivanja otkaznog roka također postoji poboljšanje u smislu da je u slučaju lakših prijestupa ponovljeni prijestup ograničen u roku od šest mjeseci. Dosadašnje rješenje je bilo da ukoliko radnik učini lakšu povredu radnih obaveza poslodavac može dati otkaz u slučaju ako se takav prijestup ponovi. Novim rješenjem je ograničeno u smislu „ako se takav prijestup ponovi u roku od šest mjeseci“. Dakle opet u korist radnika jer ukoliko ponovi povredu iz radnih obaveza nakon sedam mjeseci, to praktično znači da se istom ne može otkazati ugovor o radu.

Član 98.

Uvode se decidno nabrojani neopravdani razlozi za otkaz što u važećem Zakonu nije postojalo.

Član 100.

Rok za otkaz bez poštivanja otkaznog roka u odnosu na važeći Zakon sa 15 dana povećan je na 60 dana od dana saznanja za činjenicu odnosno jednu godinu od učinjene povrede.

Član 103.

Novim Prijedlogom Zakona uvodi se dodatna zaštita sindikalnog povjerenika. Sindikalni povjerenik pored toga što ne može dobiti otkaz bez saglasnosti federalnog ministarstva nadležnog za rad što je trenutno i u važećem Zakonu, sindikalni povjerenik ne može se staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na radno mjesto prije nego što je imenovan na funkciju sindikalnog povjerenika a što do sada nije bilo definisano. Također, precizno je definisano ko se smatra sindikalnim povjerenikom, odnosno da je to svaki ovlašteni predstavnik radnika a što do sada nije bilo definisano.

Član 109.

Znatno poboljšanje u slučaju zbrinjavanja viška radnika. Uvodi se obaveza poslodavcu da u slučaju otpuštanja najmanje petorici radnika zbog ekonomskih, tehničkih i organizacijskih razloga da se konsultira sa vijećem zaposlenika i sindikatom, kao i da mora pripremiti poseban pismeni akt o zbrinjavanju viška zaposlenika. Važeća zakonska odredba takvu obavezu utvrđuje za poslodavca koji namjerava otpustiti više od 10% zaposlenih, ali najmanje petoricu zaposlenika. U odnosu na važeći zakon novo rješenje ukida procente otpuštanja radnika a što će posebno predstavljati problem za kompanije sa velikim brojem zaposlenika. Za firmu koja zapošljava 150 ili 300 zaposlenika (ili više) je opterećenje da provodi cijelokupnu proceduru zbog toga što će otpustiti pet zaposlenika.

Član 117.

Znatno poboljšana prava radnika odnosno preciznije definisane odredbe koje se odnose na prava radnika u slučaju promjene poslodavca. Prema novom Prijedlogu Zakona radnici zadržavaju sva prava iz radnog odnosa koja je stekli do dana prenosa ugovora o radu. Također uvodi se obaveza poslodavcu, pravnom prethodniku, da o prenošenju ugovora o radu na poslodavca pravnog sljednika pisanim putem obavijestiti radnike čiji se ugovori o radu prenose. Ova obaveza nije bila u važećem Zakonu.

Član 148.

Prava radnika u slučaju promjene poslodavca ogledaju se u članu 148. kojim se stečena prava ne ukidaju. Dakle, prema ovom članu, u slučaju promjene poslodavca odnosno djelatnosti daje se pravo radniku da se u slučaju promjene poslodavca primjenjuje Kolektivni ugovor koji je primjenjivan prije promjene poslodavca.

170., 171. i 172.

Znatno su povećane kazne za poslodavce u slučaju prekršaja u odnosu na postojeća rješenja.

Iz naprijed iznesenih činjenica može se zaključiti da, orkestrirani i neargumentirani napadi najviših dužnosnika Saveza samostalnih sindikata BiH, o tome da se novim Zakonom o radu znatno smanjuju prava radnika, ne stoje.

Evidentno je da je Vlada FBiH, prilikom utvrđivanja Prijedloga Zakona o radu, nastavila tendenciju sveukupne zaštite prava radnika, te nije prihvatile prijedloge poslodavaca da se naše zakonodavstvo uskladi sa evropskim ili bar sa zakonodavstvom susjednih nam država.

PRIMJERI NETAČNIH TVRDNIJI SINDIKATA O SADRŽAJU ZORA-a

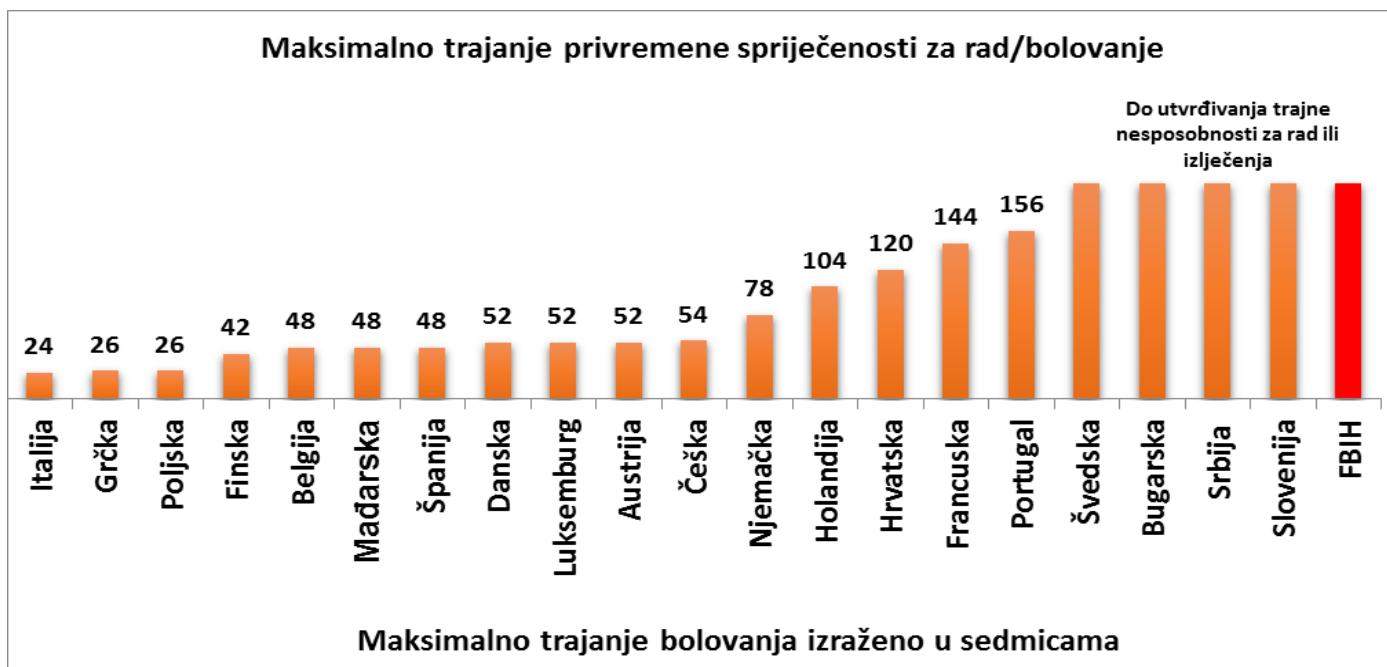
Povodom utvrđivanja prijedloga Zakona o radu od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Samostalni sindikat radnika hemije i nemetala u FBiH je u saopštenju za javnost naveo konkretnе zamjerke vezano za novi Zakon. U svom saopštenju za javnost Sindikat navodi primjedbe na sljedeće članove: 35., 72., 74., 75., 96., 103., 111., 114., 129 i 140.

1."Pripravnosti za rad" koji se ne smatra radnim vremenom, a u kojem će radnik morati biti pripravan i odazvati se pozivu poslodavca za obavljanje poslova ukoliko se za tim ukaže potreba.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- Bitno poboljšanje prema radnicima
- Prvi put predviđeno da se pripravnost plaća radniku
- Utvrđuje se KU (nemoguće bez dogovora sindikata i poslodavaca)
- Postojao institut i prije bez obaveze plaćanja (vatrogasci, policajci, ljekari, vozači)

2. Novim prijedlogom zakona i to članom 72. predviđena je mogućnost otkazivanja ugovora o radu radniku koji je privremeno spriječen za rad do 6 mjeseci ili preko 6 mjeseci, što bi značilo da radnik neće smjeti otići na bolovanje.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- U stavu 4. člana 72. Prijedloga Zakona o radu navođenje stava 2. je greška.
- Intencija je spriječiti zloupotrebu bolovanja u saradnji poslodavaca i radnika.
- Radnik ne može dobiti otkaz bez prethodne saglasnosti vijeća zaposlenika ili sindikata.

3. Također je u članu 74. predviđena mogućnost otkazivanja ugovora o radu invalidima rada II kategorije.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- U postojećem zakonu o radu postoji mogućnost otkaza ugovora o radu uz saglasnost vijeća zaposlenika.
- Jedina novina je da postoji sudska zaštita u slučaju nedavanja saglasnosti.
- 50% umjesto 30% povećana otpremnina za takve radnike.

4. U članu 75. predviđena je mogućnost poslodavcima da pravilnikom o radu utvrđuju elemente za određivanje osnovne plaće i dijela plaće po osnovu radnog učinka, što bi u praksi značilo da će se plaćati po svim drugim osnovama a ne po kvalitetu rada.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- Bitno poboljšanje prava radnika jer se prvi put Zakonom utvrđuje, dosad predmet kolektivnog ugovora;
- U stavu 2. Navodi se radni učinak kao kriterij određivanja osnovne plaće, što je ustvari kvalitet rada;
- Nije praksa da se osnovna plata ne utvrđuje Zakonom o radu, već je predmet Kolektivnog ugovora.

5. Članom 96. ostavljena je mogućnost poslodavcu da radnicima otkaže ugovor o radu ako je takav otkaz "opravdan iz ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, ili ako radnik nije u mogućnosti da izvršava svoje obaveze iz radnog odnosa". Ova odredba u slučaju njenog stupanja na snagu bit će masovno zloupotrebljivana od strane poslodavca jer će na ovaj način moći da se riješi bilo kojeg radnika.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- Slično rješenje postoji u važećem Zakonu o radu FBIH;
- Bitno poboljšanje za radnika obzirom da je dodan stav 3..;

U slučaju kada poslodavac namjerava da zaposli radnika sa istim kvalifikacijama i stepenom stručne spreme ili na istom radnom mjestu, prije zapošljavanja drugih lica dužan je ponuditi zaposlenje onim radnicima čiji su ugovori o radu otkazani.

6. U ovom prijedlogu zakona nisu zaboravljeni ni sindikalni povjerenici pa je članom 103. predviđena i mogućnost otkazivanja njihovog ugovora o radu. Neće više biti mogućnosti organizovanja sindikalnih akcija jer svaki sindikalni povjerenik sada može dobiti otkaz ugovora o radu.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- Sindikalni povjerenik ne može dobiti otkaz bez saglasnosti federalnog ministarstva nadležnog za rad što je trenutno i u važećem Zakonu;
- Uvodi se dodatna zaštita sindikalnog povjerenika;
- Sindikalni povjerenik ne može se staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na radno mjesto prije nego što je imenovan na funkciju sindikalnog povjerenika, a što do sada nije bilo definisano.

7. Omogućeno je sada i otpuštanje iskusnijih radnika jer je članom 111. otpremnina radnika sada ograničena na šest prosječnih mjesecnih plaća isplaćenih radniku u posljednja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, pa to poslodavcima neće predstavljati veliku stavku u finansijskim izdvajanjima za otpuštanje "problematičnih" radnika.

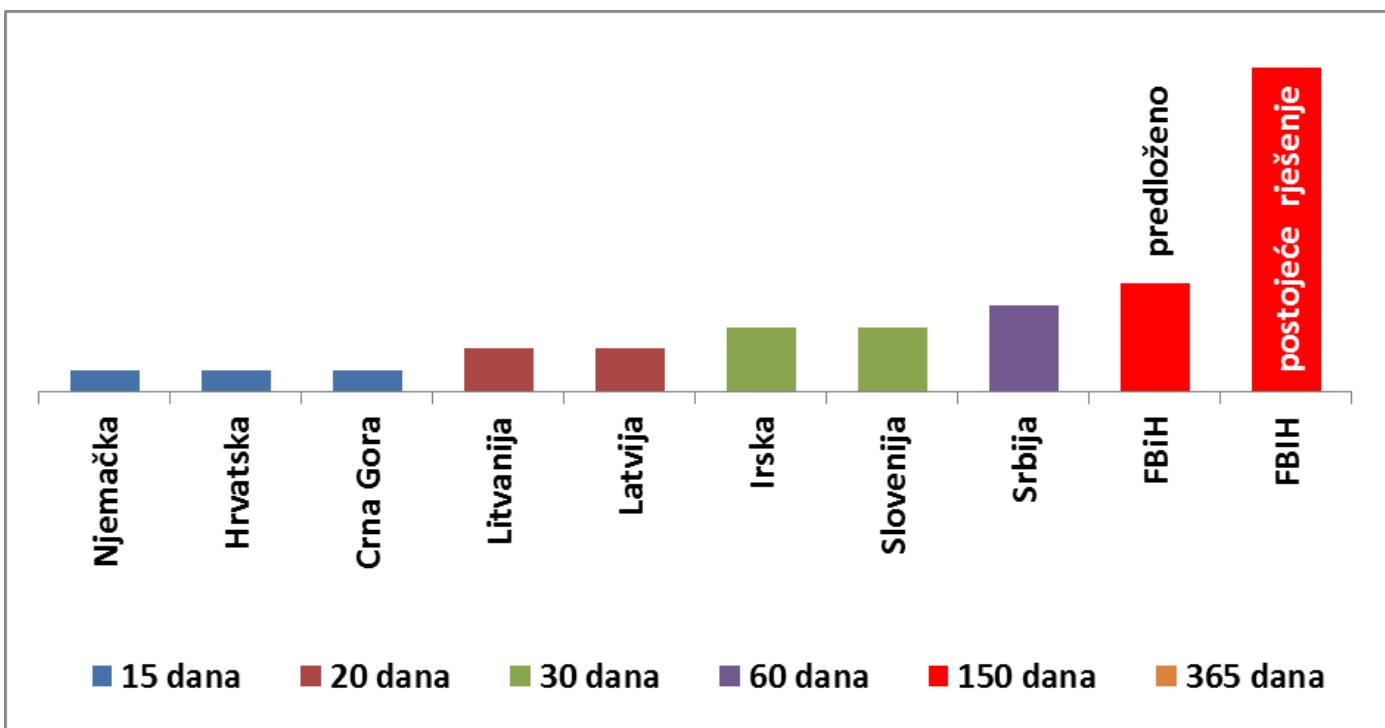
- I sa ograničenjem na 6 prosječnih mjesecnih plata, otpremnine su opet najviše u odnosu na druge zemlje.

- I sa ograničenjem na 6 prosječnih mjesecnih plata, otpremnine su opet među najpovoljnijim u odnosu na druge zemlje.
- U Danskoj otpremnina u slučaju prestanka ugovora o radu iznosi 1 mjesecnu platu nakon 12 godina rada, a do 3 mjesecne plate nakon 18 godina rada.
- U Latviji otpremnina iznosi maksimalno 4 prosječne zarade.
- U Austriji se otpremnina isplaćuje iz Fonda za otpremnine;
- U Mađarskoj, maksimalan iznos otpremnina 5 mjesecnih plata
- U Litvaniji otpremnina maksimalno 6 mjesecnih prosječnih plaća,
- Bugarska maksimalan iznos otpremnina 6 mjesecnih plata,
- U Hrvatskoj, ukupan iznos otpremnina ne može biti veći do 6 prosječnih mjesecnih plata.
- U Sloveniji, maksimalno 10 plata,
- U Njemačkoj otpremnina nije utvrđena zakonom..
- Povećane su otpremnina za promijenjenom radnom sposobnošću.

8. U skladu sa članom 114. Prijedloga zakona o radu smanjen je i rok za zaštitu prava iz radnog odnosa pred nadležnim sudom sa 1 godine na 90 dana, a radnik sada mora prvo da se obrati poslodavcu (onom istom poslodavcu koji krši njegova prava) pa tek onda sudu.

- Nije tačna tvrdnja Sindikata
- Usaglašeno tokom pregovora.
- Rok za zaštitu prava iz radnog odnosa pred nadležnim sudom od 90 dana je opet najduži u odnosu na druge države.

Sudska zaštita (rokovi za tužbu)

9. U skladu sa članom 129. sada poslodavac utvrđuje reprezentativnost sindikata kod poslodavca sa kojim bi trebao da zaključuje kolektivni ugovor na nivou preduzeća što je čisti absurd. Svake godine poslodavci će "po zakonu" da ispituju reprezentativnost Sindikata što će biti korišteno od strane poslodavaca da oforme "svoj" Sindikat.

- Usaglašeno tokom pregovora.
- Isti princip je već postojao u dosadašnjem Zakonu o radu.

10. U skladu sa članom 140. kolektivni ugovor se može sada zaključiti samo na određeno vrijeme i to najviše na tri godine, a "po sili zakona" prestaje da važi svaki kolektivni ugovor u roku od 90 dana nakon isteka roka na koji je zaključen.

- Potpuno u skladu sa međunarodnim konvencijama i preporukama.
- Preporuka br. 91. MOR-a: Određivanje jednog minimalnog perioda za vrijeme kojega bi KU trebalo da budu, kad njihov tekst ne sadrži protivne odredbe, smatrani da su na snazi, osim ako ne budu prije njegovog isteka izmjenjeni ili poništeni od stranaka.

SINDIKAT PROTIV REFORME RADNOG ZAKONODAVSTVA

Na XXVII proširenoj sjednici Upravnog odbora Udruženja poslodavaca FBiH dat je mandat predstavnicima poslodavaca u Ekonomsko-socijalnom vijeću za teritorij FBiH za pregovaranje u okviru amandmana UP

Da li poruke i izjave predstavnika Saveza samostalnog sindikata BiH predstavljaju povjerenje i dobar osnov za vođenje socijalnog dijaloga u dobroj vjeri, a što je jedan od glavnih principa Međunarodne organizacije rada (Konvencije 98., 144. i 154.)!?

No, i pored svega toga Udruženje poslodavaca FBiH je spremno voditi dijalog sa socijanim partnerima na bazi uzajamnog uvažavanja i izgradnje povjerenja.

Spremni smo za dogovor ali nećemo prihvatići ucjene. Spremni smo i dalje raditi na izgradnji međusobnog povjerenja i pregovarati u dobroj vjeri.

Sindikat nije naš protivnik i reforma radnog zakonodavstva ne predstavlja utakmicu koja će imati pobjednika i poraženog.

Rješenja moraju biti opšte društveno prihvatljiva i zasnovana na međunarodnim konvencijama i dobriim primjerima iz zemalja Europske unije.

Sindikati će rušiti vlast ako se usvoji Zakon o radu kojim se umanjuju radnička prava

Održavanjem proširene sjednice Kantonalnog odbora Saveza samostalnih sindikata (SSSBiH) Kantona Sarajevo pod motom "NE novom Zakonu o radu kojim se umanjuju radnička prava" u Sarajevu nastavljene su aktivnosti iz Operativnog plana Saveza na sprječavanju najavljenog ukidanja kolektivnih ugovora, ugovora o radu na neodređeno vrijeme i smanjenja plaća.

Predsjednik Kantonalnog odbora SSSBiH Kantona Sarajevo Franjo Rener istakao je da je sjednici prisustvovalo oko 80 predsjednika sindikalnih organizacija koji zastupaju oko 38.000 radnika čime je započeta akcija mobilizacije članstva radi sprječavanja usvajanja takvog zakona. Podsjetio je da su SSSBiH i Savez sindikata Republike Srpske u Konfederaciji i da će,

ukoliko se desi da novi Zakon o radu bude usvojen bez saglasnosti sindikata, biti primorani da radikalnim mjerama na području cijele Bosne i Hercegovine građane "dignu na noge".

Predsjednik Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja FBiH Saudin Sivro pozvao je bh. političare i posebno predstavnike poslodavaca da prestanu širiti laži među radnicima i građanima kako je predloženi Zakon o radu dobar za njih, jer bi on zemlju odveo u pravni haos.

Rekao je da usvajanjem takvog zakona ne bi postojala osnova za isplatu plaća bilo kojem radniku u BiH, te da će Sindikati biti u stanju blokirati Parlament da to ne bi bilo usvojeno.

Sivro je potcrtao da će SSSBiH rušiti vlast ukoliko ona usvoji takav Zakon

o radu. Predsjednik SSSBiH Ismet Bajramović kazao je da će prije rasprave o novom Zakonu o radu biti postavljen uvjet da budu uvojeni Zakon o socijalnom zbrinjavanju radnika i Zakon o povezivanju staža.

Po njegovim riječima, oni koji zagovaraju umanjenje prava radnika i lakša otpuštanja su sebe davno zbrinuli i dobro žive za razliku od onih koji rade za minimalnu platu. U sklopu obilježavanja 1. maja - Međunarodnog praznika rada, Savez samostalnih sindikata BiH organizira protestno okupljanje članova organa Saveza i granskih sindikata-članica Saveza pod motom "NE novom Zakonu o radu kojim se umanjuju radnička prava!".

Autor: Dnevni avaz
(30.04.2015.godine)

Ukoliko se usvoji novi prijedlog zakona o radu SSS BiH će organizirati štrajkove, prosvjede i referendum

Ukoliko se suprotno stavu Saveza samostalnih sindikata BiH (SSS BiH) usvoji novi prijedlog zakona o radu Sindikat će organizirati štrajkove, prosvjede i referendum, kazao je u ponedjeljak u Mostaru predsjednik tog sindikata BiH Ismet Bajramović.

Dodao je kako će je dno od referendumskih pitanja glasiti "Jeste li za izmjenu zakona o radu koji ide na štetu radnika?", dok će se drugo odnositi na izmjenu ustava kako bi se, kako je kazao, u BiH konačno dozvolila mogućnost da se mogu provesti prijevremeni izbori.

Izmjene zakona o radu, uz ostalo, predviđaju ukidanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme, potpunu nesigurnost radnih mesta,

stavljanje van snage postojećih kolektivnih ugovora, smanjenje najnižih plaća, te formiranje agencija za privremeno zapošljavanje, naglasio je Bajramović, ustvrdivši kako te izmjene pretvaraju radnike u robeve.

Po njegovim riječima, Sindikat je spremna na socijalni dijalog s partnerima u vlasti u kojem će tražiti rješenja koja će dovesti do novih zapošljavanja, a ne do umanjenja stečenih prava radnika. Predsjednik SSS BiH odbacio je i razne tvrdnje međunarodnih finansijskih institucija, udruženja poslodavaca, kao i pojedenih predstavnika vlasti da su osnovni uzroci nezaposlenosti u BiH zakon o radu i kolektivni ugovori.

"Vlasti i međunarodna zajednica govore da štitimo neradnike, no i po važećem zakonodavstvu, sve one koji ne rade svoj posao poslodavac može otpustiti" – kazao je Bajramović, naglasivši kako ga baš zanima kako se po zakonu i kolektivnim ugovorima radnici ne mogu otpuštati kada je do sada u Federaciji bez posla ostalo 12 500 radnika.

Što se tiče najave o smanjenju najniže plaće i satnice, Bajramović ističe kako bi, ukoliko dođe do smanjenja najniže satnice, mladi ljudi s fakultetskom diplomom trebali raditi mjesечно za oko 120 eura.

Naglasio je kako je položaj radnika i s važećim zakonodavstvom težak jer se propisi i kolektivni ugovori u praksi ne primjenjuju.

Što se tiče kaznenog gonjenja poslodavaca koji redovito ne isplaćuju plaće i doprinose radnicima, Bajramović ističe kako naše zakonodavstvo predviđa kaznenu odgovornost za takve poslodavce, međutim, do sada je donesena samo jedna i to nepravomoćna presuda protiv vlasnika firme iz Kaknja, koji nije uplaćivao doprinose. Inače, u Mostaru je održan sastanak predstavnika SSS BiH sa Hercegovačko-neretvanskim županijskim odborom SSS BiH, nakon čega će Savez obići sve županije gdje će održati sastanke s predstvincima granskih sindikata te raspravljati o izmjenama zakona o radu i kolektivnim ugovorima.

Autor: Fena/Moj portal (14.05.2015.godine)

Sindikati poručili: Nećemo prihvati novi Zakon o radu koji srozava radnička prava

“Poslodavci, a na neki način i vlasti, pokušavaju razbiti jedinstvo sindikata i radnika. Moje je mišljenje da, ko god kaže da se slaže sa Zakonom o radu koji smanjuje radnička prava, ne može biti član sindikata”,

Donošenje novog Zakona o radu BiH trakovica je koja traje već skoro deceniju. No, uvjetovanje MMF-a, koji prijeti da će obustaviti stand by aranžaman, ubrzalo je proces donošenja ovog zakona. Iako još uvijek nije poznat cijeli nacrt zakona, sindikalisti su danas poručili da im zakon, posebno dijelovi zakona o kojima se spekulira u javnosti, nisu prihvatljivi. Prema informacijama koje su se pojavile u javnosti, novim Zakonom o radu ukinuli bi se kolektivni ugovori te ugovori na neodređeno, što, kako kaže iz Saveza samostalnih sindikata BiH, dodatno srozava ionako mizerna radnička prava. Pero Obad, predsjednik sindikata Hrvatskih telekomunikacija i predstavnik Saveza samostalnih sindikata BiH u pregovorima s vlastima, smatra da je jasno u čijem interesu je donošenje ovakvog zakona. “Najdirektnije preporuke i miješanje u takav zakon odgovara onima koji traže ovaj zakon, a to je MMF, Svjetska banka, Brisel... Pa imamo li mi domaće pameti, pitamo li mi išta naše građane, naše radnike”, kaže Obad koji naglašava da su osnovni ciljevi novog zakona smanjiti otpremnine, cijenu rada i druga radnička prava.

Obad naglašava da oni nisu protiv donošenja zakona ali traže da se stanje realno sagleda. “Šta je sa ostalim sistemskim zakonima, šta je s programima zbrinjavanja na svim nivoima? Ne, o tome se ne govori, već se podvaljuje govoreći da će svi naši problemi biti riješeni ako usvojimo zakon kako nam oni predlažu”, kaže Obad.

Novi sastanak na kojem će učestvovati predstavnici sindikata, poslodavaca i Vlade Federacije BiH, trebao bi biti održan u ponedjeljak.

SSS BiH usvojio je i operativni plan kojim je predviđeno da se organiziraju sastanci svih granskih sindikata na kojem bi se objasnilo šta donosi novi Zakon o radu.

“Poslodavci, a na neki način i vlasti, pokušavaju razbiti jedinstvo sindikata i radnika. Moje je mišljenje da, ko god kaže da se slaže sa Zakonom o radu koji smanjuje radnička prava, ne može biti član sindikata”, rekao je Ismet Bajramović, predsjednik SSS BiH.

“Aktuelni sindikat ima velikih problema sa implementacijom trenutnog Zakona o radu, odnosno kolektivnih ugovora u dijelu koji se odnosi na visinu plaća. A samo možemo zamisliti šta bi bilo da se kolektivni ugovori u potpunosti ukinu”, dodaje Bajramović. On posebno problematičnom smatra činjenicu da Vlada Federacije BiH još uvijek nije javno izašla sa nacrtom ili prijedlogom zakona o radu. “Sramno je da ni mi u Sindikatu nemamo taj novi nacrt zakona. Čas dobijemo jedan, čas drugi nacrt”, ističe Bajramović.

Što se tiče akcija koje će sindikat poduzeti ako vlasti nastave proces usvajanja ovakvog zakona, saopćeno je da će biti poduzete sve mjere sindikalnog aktivizma, uključujući i proteste. “Ja vam garantujem da će protesta biti ako se bude išlo u tom smjeru da se usvoji ovakav zakon”, kaže Bajramović.

Sindikalista Saša Živković smatra kako su priče da je sadašnji Zakon o radu prepreka novim radnim mjestima netačne. “Da je tako, onda bi zemlje trećeg svijeta imale najveći broj zaposlenih. Ali, gle čuda, to nije tako”, kaže Živković. On je pozvao sve članove sindikata, simpatizere, pa i sve one koji nisu članovi SSS BiH da im se pridruže u sindikalnoj borbi. “Ako zakon bude usvojen, mi ćemo uskoro postati zemlja trećeg svijeta za zapadne zemlje čiji ambasadori guraju usvajanje novog zakona. A ti ambasadori ovaj zakon guraju jer je to u interesu njihovih kompanija”, ističe Živković.

Ismet Bajramović, predsjednik SSS BiH za Klix.ba je potvrdio da povodom 1. maja neće biti organizirani protesti. Taj dan sindikalisti će obilježiti sastankom svih predstavnika sindikata, koji će biti održan u Tuzli. Bajramović očekuje prisustvo najmanje 1.000 sindikalista.

Autor: Klix.ba (17.04.2015.godine)

Sindikati: Predloženi Zakon o radu sveo bi BiH na nivo zemalja trećeg

Predsjednik Saveza samostalnih sindikata BiH Ismet Bajramović rekao je da nijedan član Saveza nema pravo kazati da je prihvatljiv zakon o radu kojim se smanjuju otpremnine, ukidaju kolektivni ugovori i preferiraju ugovori o radu na određeno, smanjuje cijena rada.

Predsjednik Sindikata HT Mostar Pero Obad izjavio je danas u Sarajevu da sindikati nisu protiv donošenja novog zakona o radu, ali žele da budu dobro definirana najbitnija pitanja koja će se ticati i budućih generacija radnika.

On je u Sarajevu, na konferenciji za medije "U susret novom zakonu o radu", održanoj u pauzi sjednice Predsjedništva Sindikata HT Mostar, istakao da brojne zemlje EU, ali i naše regije koje su ukinule kolektivne ugovore imaju velike stope nezaposlenosti što je dokaz da to nije uzrok nezaposlenosti kako tvrde pojedini predstavnici ambasada, međunarodnih finansijskih institucija, bh. vlasti i udruženja poslodavaca.

Obad je naglasio da njih treba pitati odakle sada u BiH 560.000 nezaposlenih i istovremeno 90 milionera koji su se obogatili preko leđa radnika i građana, a institucije nijednog od njih nisu pitale na koji način su došli do bogatstva jer je lakše za sve ekonomski probleme okriviti radno zakonodavstvo i radnike.

Dodao je da Sindikat HT Mostar želi dati podršku Savezu samostalnih sindikata (SSS)BiH i svim granskim sindikatima u zajedničkim aktivnistima putem Operativnog plana koji su pripremili kao odgovor na eventualne pokušaje da bez konsultacija sa sindikatima bude usvojen novi zakon o radu.

Dopredsjednik Sindikata HT Mostar Saša Živković potcrtao je da bi, kad bi bilo istina da su prava radnika prepreka zapošljavanju i razvoju, zemlje trećeg svijeta u kojima nema kolektivnih ugovora i zaštite radnika bile najbogatije, a ustvari su jako siromašne i nerazvijene sa stanovništvom koje živi u bijednim uvjetima.

S druge strane, naveo je da jednu od najstabilnijih ekonomija u svijetu ima Njemačka u kojoj su zagarantirana prava radnika, u odnosu na BiH, izuzetno visoka, što izaziva strah da bismo primjenom onoga što predviđa novi zakon o radu za 10 ili 20 godina mogli pasti na nivo zemalja trećeg svijeta.

Živković je rekao da je u ovom trenutku najbitnije jedinstvo sindikata u BiH, jer ako bude usvojen takav zakon o radu neće biti bitno ko je u rukovodstvu sindikata ili SSSBiH jer ćemo vremenom svi biti obespravljeni do te mјere da će strani vlasnici kapitala, kojima je u interesu takav ZOR, moći s bh. radnicima raditi šta hoće.

Istakao je da strani ambasadori insistiraju na usvajanju takvog ZOR-a, ne iz želje da bh. stanovništvo bolje živi, nego iz interesa da njihove kompanije imaju što veći profit i da njihovo stanovništvo što bolje živi, te da ako nismo u stanju to shvatiti onda možda i ne zaslužujemo ništa bolje.

Predsjednik Saveza samostalnih sindikata BiH Ismet Bajramović rekao je da nijedan član Saveza nema pravo kazati da je prihvatljiv zakon o radu kojim se smanjuju otpremnine, ukidaju kolektivni ugovori i preferiraju ugovori o radu na određeno, smanjuje cijena rada.

Naveo je da predstavnici poslodavaca pokušavaju ubijediti predsjednike pojedinih granskih sindikata da je ZOR dobar da bi zavadili radničku klasu tvrdnjama da se on odnosi na organe uprave a ne na realni sektor.

Bajramović je pojasnio da se zakon o radu više odnosi na realni sektor nego na organe uprave jer oni imaju poseban zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti, a da to potvrđuje i oštro protivljenje sindikata rudara i metalaca izmjenama ZOR-a, koji je radnički ustav.

Autor: Fena/Abrašmedia (17.04.2015. godine)

SAVEZ SAMOSALNIH SINDIKATA
BOSNE I HERCEGOVINE

KANTONALNI ODBOR
ZE – DO KANTONA

Fra Ivana Jukića br. 1

CONFEDERATION OF INDEPENDENT TRADE
UNIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

CANTONAL BOARD OF THE
ZE – DO CANTON

tel./fax: 387 32 / 409-032

e-mail: sindikat_zdk@hotmail.com

U vezi sa aktuelnim, vrlo ozbiljnim napadima na važeće radno zakonodavstvo i stečena prava radnika, s krajnjim ciljem donošenja novog Zakona o radu isključivo po mjeri poslodavaca, međunarodnih finansijskih i drugih institucija koje su u službi interesa kapitala, Kantonalni odbor Saveza samostalnih sindikata BiH Zeničko-dobojskog kantona u prošrenom sastavu na sjednici održanoj dana 24.04.2015. godine u Zenici usvaja

PROGLAS

Kantonalnog odbora Saveza samostalnih sindikata BiH Zeničko-dobojskog kantona

1. ZAKON O RADU JE RADNIČKI USTAV i ne može biti donesen bez saglasnosti radnika i sindikata.
2. Zakon o radu nije samo Zakon o radu, on je mnogo više od toga! Radni odnos, kao najvažniji institut Zakona o radu, nije samo obični ugovorni odnos između poslodavca i radnika. Radni odnos je društveni odnos i kvalitet radnog odnosa kroz materijalno obeštećenje za uloženi umni ili fizički rad radnika, odnosno plaću, koji određuje našu egzistenciju i egzistenciju naših porodica, našeg društva i naše države. Radna mjesta, kvalitetan radni odnos i adekvatno plaćen rad određuju standard naše zajednice, našeg društva i naše države.
3. Lažu svi oni koji kažu da je važeći Zakon o radu prepreka za poslovanje, investiranje, otvaranje novih radnih mjeseta i nova zapošljavanja. Zaboravljaju da su glavne prepreke u pravnoj, ekonomskoj i socijalnoj nesigurnosti koju proizvode oni koji u naše ime vladaju, oni koji se ponašaju kao gospodari života i smrti. Glavna prepreka za razvoj i zapošljavanje je naša neodgovorna, nesposobna i korumpirana vlast koja u kontinuitetu proizvodi nestabilan politički i ekonomski ambijent. To je naša vlast koja je kroz kriminalnu privatizaciju opljačkala i još pljačka naše fabrike i predaje ih u ruke profiterima, bliskim političkim i rodačkim tajkunima, vlast koja je ukinula na stotine hiljada radnih mjeseta istjerujući radnike iz fabrika na ulice. Ista ta vlast godinama privilegije svoje moćnike, štiti ih od zakona svojim utjecajem na pravosudnu vlast i tužilaštva, poreske uprave i inspekcijske organe i dozvolja im da ne plaćaju poreze i doprinose. Ista ta vlast, štiteći svoje profitere i kriminalce stvara nelojalnu konkurenčiju i ubija sve poštene privrednike i poduzetnike koji hoće da rade po zakonu, namećući im prevelike obaveze po različitim osnovama, koje nisu u stanju izvršavati i koji kao takvi budu zbrisani iz privrednog života zemlje. To je naša vlast, to su naši vlastodršci koji nas ne smatraju svojima.
4. Obmanjuju javnost svi oni koji kažu da su prepreka za nova zapošljavanja Koletivni ugovori, svi oni koji kažu da su Kolektivnim ugovorima radnici previše zaštićeni - zaštićeni do te mjere da ih ne mogu nikako otpustiti. To je čista laž, jer nikada na ovim prostorima nije otputen veći broj radnika nego što ih je otpušteno u posljednjih nekoliko godina. Obmanjuju javnost da je Kolektivnim ugovorima definisana prevelika cijena rada. I to je laž, jer je prema našim Kolektivnim ugovorima prosječna dnevnička radnika manja od satnice radnika u Njemačkoj, Italiji ili Austriji.
5. ŠTA JE NJIHOV CILJ? Njihov cilj je da izmjenama Zakona o radu i ukidanjem Kolektivnih ugovora ukinu pravne norme koje štite radnike. Prosto rečeno, oni hoće da razoružaju radničku klasu i da je ostave potpuno obespravljenu. Oni hoće da novim Zakonom o radu ukinu radni odnos na neodređeno

vrijeme, preferirajući radni odnos na određeno vrijeme. Jednostavnije i jasnije rečeno - oni hoće radni odnos pretvoriti u robovlasnički odnos. Takvu namjeru planiraju realizirati uvođenjem u Zakon tzv. „Agencija za iznajmljivanje radnika”. Oni hoće sve slobode na uštrb sloboda i prava radnika, da primaju kad hoće i koga hoće, a da otpuštaju radnike po svom nahodenju bez bilo kakvih obaveza prema njima. Oni zbog toga hoće Zakon o radu po svojoj mjeri i ukidanje Kolektivnih ugovora. Oni više ne pišu i ne govore jezikom razumnim za svakog radnika i građanina. Tako oni hoće, kako kažu, za naše bolje sutra, na putu prema Evropskoj uniji, uvesti fleksibilizaciju tržišta rada, na praznom prostoru, koje zapravo kod nas i ne postoji.

Obzirom da smo mi radnička organizacija, potrudili smo se da našim radnicima, našim članovima sindikata i javnosti prevedemo na razuman jezik taj njihov termin fleksibilizacije i odštampali letak koji ste danas imali priliku pročitati. Želimo da taj letak bude dostupan svakom članu našeg sindikata, a iste ćemo u slučaju potrebe na ulicama naših gradova podijeliti i svim građanima.

6. Oni naravno imaju i svoju strategiju na putu do neljudskog i prljavog cilja - novcem iz naših džepova. Političari rasipaju naše pare iz Budžeta i stvaraju svoja lična bogatstva. Ovi drugi, njihovi bliski prijatelji, profiteri koji su opljačkali i prisvojili naše fabrike također su stekli ogromna bogatstva. Oni imaju moć u prljavo stečenom novcu. Oni našim novcem plaćaju razne samozvane i nadobudne ekonomski analitičare i eksperte, Hurtiće i Murtiće, da javno istupaju u njihovu korist i razvlače pamet svima nama papagajskim pričama da su za teško ekonomsko-socijalno stanje našeg društva krivi radnici, Kolektivni ugovori i na kraju njihove interesne organizacije tj. sindikati. Oni hoće da nas posvadaju između različitih sindikata, a idu i do te mjere da posvadaju roditelje i djecu na način da proturaju priču kako se mladi ne mogu zaposliti zato što njihovi roditelji imaju radni odnos na neodređeno vrijeme. Oni hoće da posvadaju naše članove sindikata sa njihovim sindikalnim rukovodstvima.
  7. Šta mi hoćemo? IMAMO LI MI NAŠU STRATEGIJU? DA, IMAMO! Savez samostalnih sindikata ima svoju strategiju! Mi nemamo novac, ali imamo najveću moć. Naša najveća moć su radnici, naši članovi. Naša moć je masa udruženih radnika. Mi se mobilišemo za odbranu naših prava, prava koja nam niko nije dao i prava za koja su se borili naši prethodnici. Mi se mobilišemo i za odbranu prava naše djece i budućih pokoljenja. I današnji skup je mobilizacija.
  8. U skladu sa našom strategijom donijeli smo sljedeće odluke:
    - Imenovali smo komisiju eksperata iz oblasti radnog prava;
    - Imenovali smo pregovarački tim i definisali minimum ispod koga nećemo dati našu saglasnost na njihov Zakon o radu;
    - Donijeli smo odluku o referendumu. Niko iz Saveza sindikata BiH nema pravo i neće potpisati nikakav pristanak na Zakon o radu sve dok referendumom, na kojem će se izjašnjavati svi članovi sindikata pojedinačno, ne budemo dobili neophodnu većinu glasova;
    - Mi imamo i strategiju za slučaj da pokušaju da nas prevare, kao što to obično i rade: Ukoliko samovoljno, bez saglasnosti sindikata, upute u parlamentarnu proceduru prijedlog Zakona o radu na usvajanje, mi blokiramo Federalni parlament i organizujemo proteste i štrajkove.
- Za uspjeh naših akcija moramo biti budni i spremni. Pozivamo vas, drage kolegice i kolege, danas prisutni na ovoj proširenoj sjednici, i sve druge naše članove koje ćete vi pozvati, da budemo budni i spremni da na poziv Saveza samostalnih sindikata BiH u slučaju potrebe u najkratčem mogućem vremenu budemo pred Parlamentom i da sprječimo donošenje Zakona o radu koji neće biti po mjeri radnika.

Zenica, 24.04.2015. godine

KANTONALNI ODBOR SSS BiH
ZENIČKO-DOBOSKOG KANTONA

PORUKA granskog predsjednika Selvedina Šatorovića i dopredsjednika SSS BiH direktoru UP FBiH

Granski predsjednik Selvedin Šatorović i dopredsjednik SSS BiH, po funkciji član delegacije SSS BiH u ESV FBiH, na svom FB profilu u večernjim satima u ponedjeljak, 04.05.2015. godine, napisao, citiramo: *"Direktor Udruženja poslodavaca gđin. Pandurević izjavи da, kada bi predstavnici Sindikata prihvatili prijedloge i stavove poslodavaca po pitanju Zakona o radu, svi sindikalci bi morali podnijeti ostavke.*

Šatorović je na svom FB profilu napisao citiramo "možemo konstatovati da je direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević, od večeras postao persona non grata za sve radnike u BiH. Mi ćemo dotičnom gospodinu, osvjeđenočenom rušitelju radničkih prava u BiH, odgovoriti da smo spremni ići do kraja, baš kao i 21. maja i to sa jasnom porukom: "NE! Novom Zakonu o radu kojim se umanjuju radnička prava!!!".

Šatorovićev FB status prenesen je na web stranici Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja FBiH - Kantonalni odbor Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja Kantona Sarajevo.

Mladen Pandurević, persona non grata!

Objavljeno utorak, 05 Maj 2015 08:41 Autor webmaster

Nakon što naš granski predsjednik Selvedin Šatorović i dopredsjednik SSS BiH, po funkciji član delegacije SSS BiH u ESV FBiH, na svom FB profilu u večernjim satima u ponedjeljak, 04.05.2015. godine, napisao, citiramo: "Direktor Udruženja poslodavaca gđin. Pandurević izjavи da, kada bi predstavnici Sindikata prihvatili prijedloge i stavove poslodavaca po pitanju Zakona o radu, svi sindikalci bi morali podnijeti ostavke..."

Moj Mladene, ako ikad ijedan sindikalac prihvati da se ukinu Ugovori o radu na neodređeno i da se ukinu Kolektivni ugovori, taj "sindikalac" ne treba dati ostavku. Takođe sindikalnom Kvislingu ću lično donirati 3l benzina da javno izvrši samospaljivanje kao Jan Palah i tako postane, ne simbol savremene borbe, nego simbol savremene izdaje." - i pregledom izjave g-dina Pandurevića (<http://www.federalna.ba/bhs/vijest/129725/video-oprecni-stavovi-oko-zakona-o-radu>), možemo konstatovati da je direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević, od večeras postao persona non grata za sve radnike u BiH.

Mi ćemo dotičnom gospodinu, osvjeđenočenom rušitelju radničkih prava u BiH, odgovoriti da smo spremni ići do kraja, baš kao i 21. maja i to sa jasnom porukom:

"NE! Novom Zakonu o radu kojim se umanjuju radnička prava!!!"

SINDIKATI I MMF:

Trajanje kolektivnih ugovora i dalje glavni

SARAJEVO – I nakon sastanka predstavnika Saveza samostalnih sindikata BiH i MMF-a ostala su i dalje suprotstavljena mišljenja o potrebi donošenja novog zakona o radu o kojem će se i dalje lomiti kopila u BiH. Naime, predstavnici MMF-a i ovom prigodom prenijeli su svoj stav kako je našoj zemlji potreban novi zakon o radu te kako kolektivni ugovori, kao kategorija koja već dugo na ovim prostorima štiti zaposlene na neodređeno vrijeme, ubuduće važe na tri ili četiri godine.

- Sindikat se oštro protivi propisima koji bi bili na štetu radnika i ne želi otvarati teme o bilo kakvim izmjenama radnog zakonodavstva dok prethodno ne bude uređeno zakonodavstvo o socijalnom zbrinjavanju ljudi koji su ostali ili će ostati bez posla, radnika kojima nije uvezan radni staž da bi mogli ići u mirovinu, liječiti se i slično, potvrđio je Ismet Bajramović, predsjednik Saveza samostalnih sindikata BiH.

Zaštita prava radnika

Osim zakona o radu, jučer se razgovaralo i o potrebi reforme poreznog sustava u BiH i drugim reformama, borbi protiv sive ekonomije, korupcije i kriminala, odnosno općenito o potrebi provođenja reformi koje će voditi boljitu i zapošljavanju ljudi i nikada neće djelovati na štetu radnika.

- MMF je iznio svoje mišljenje o tome što se treba uraditi kako bi ova zemlja krenula naprijed, i s velikom većinom toga mi se, ali i vjerujem ogromna većina građana, možemo u potpunosti složiti, kazao je Sinan Husić, potpredsjednik Saveza samostalnih sindikata BiH

i lider Sindikata radnika u rudarstvu FBiH. I on nam je potvrđio kako predstavnici MMF-a nisu okolišali oko potrebe novog zakona o radu u kojem će kolektivni ugovori biti ograničeni. Kaže kako sindikati nikada neće raditi na štetu radnika, donositi odluke koje će osiromašivati radnike, ozakoniti brutalniji odnos poslodavaca prema radnicima, i sl.

- Međutim, uvijek smo bili i uvijek ćemo biti za razgovore, nikada nismo pa niti ćemo sada biti protiv svih onih mjera koje će omogućiti ovoj zemlji ubrzani put u EU-u, zapošljavanju mladih, ekonomskom oporavku, zaustavljanju iseljavanja,..., kategorički je poručio Husić.

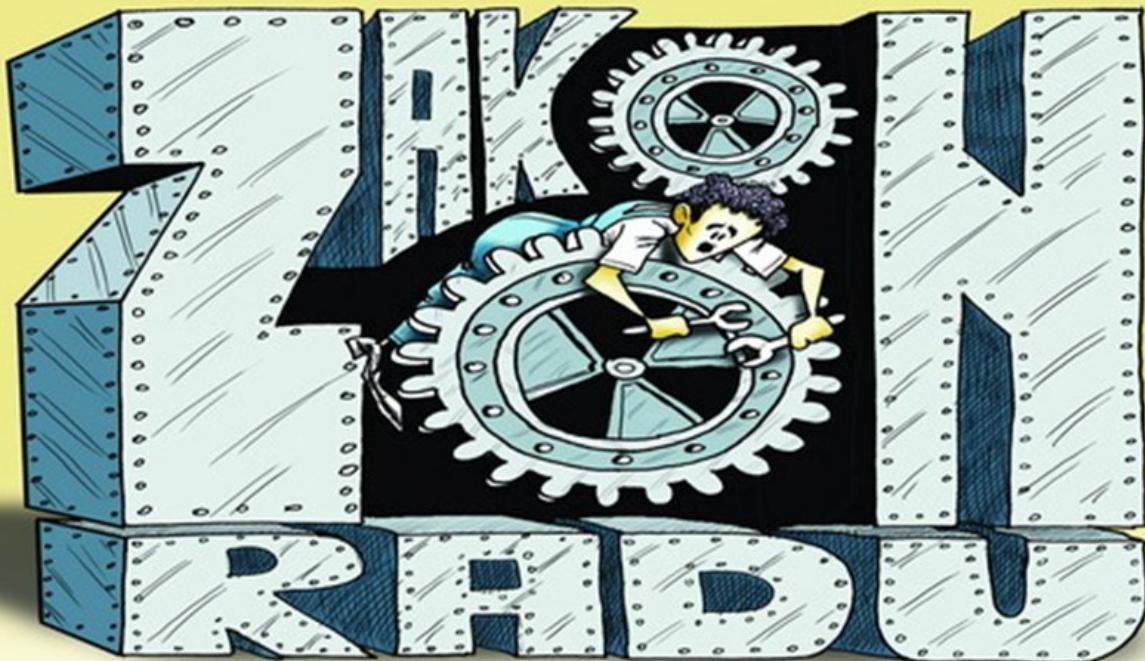
Kolektivni ugovori

Napomenimo kako je jučer i Upravni odbor Udruženja poslodavaca FBiH razmatrao amandmane koje će uložiti na predloženi tekst novog zakona o radu.

- Situacija je takva da je Savez samostalnih sindikata protiv bilo kakvih izmjena zakona i osam godina opstruiraju usvajanje. Ovo je već četvrta vlada koja se promjenila i svaki put se očekuje da se mi i sindikat dogovorimo u vezi s tim. Međutim, ni u jednoj državi na svijetu se poslodavci i sindikat nisu dogovorili kada je riječ o zakonu o radu, pa vjerojatno ni mi to nećemo uspjeti, izjavio je Feni predsjednik Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević. Ukoliko poslodavci i sindikat postignu konsenzus o jednom broju pitanja, Pandurević smatra kako će to biti veliki uspjeh, te da je sada na Vladi Federacije da donese prijedlog novog zakona o radu, a da potom u oba doma Parlamenta FBiH bude usvojen. Poslodavci navode kako su uvijek spremni na kompromise, ali ne i kod toga da kolektivni ugovori važe na neodređeno vrijeme, pogotovo zato što ne postoji nijedna zemlja na svijetu gdje je to tako.

Piše: Dragan Bradvica (DNEVNI LIST)

ŠTA SE ZAPRAVO DEŠAVALO SA ZAKONOM O RADU U POSLJEDNJE 4 GODINE?

DATUM: 2.05.2015. u 06:40 YEP

Nacrt Zakona o radu FBiH u posljednje vrijeme uzrokuje velike debate. U ovom tekstu dajemo detaljam pregled šta se dešavalo sa tim aktom u posljednje 4 godine. Zakon se u medijima pominje od momenta kada je Vlada FBiH je na 16. sjednici (24.08.2011.) razmatrala Prednacrt integralnog teksta zakona o radu i odlučila da tekst zakona prvo treba biti upućen u Ekonomsko – socijalno vijeće za teritorij FBiH, koje je prihvatio Prednacrt zakona na sjednici održanoj 25. oktobra 2011. godine.

Vlada FBiH je na 30. sjednici, koja je održana 22.12.2011. godine, uputila Nacrt Zakona o radu u parlamentarnu proceduru. Predstavnički dom je na 11. sjednici, održanoj 25.01.2012. godine, usvojio Nacrt Zakona i odredio dvomjesečnu javnu raspravu o ovom nacrtu. Dom naroda je također, na 9. sjednici održanoj 07.03.2012, usvojio nacrt Zakona, te odredio javnu raspravu o istom. Vlada je istakla da ovaj zakonski projekat uvažava obaveze preuzete nizom domaćih i međunarodnih dokumenata koji reguliraju oblast rada i zapošljavanja. U skladu s tim, njime su predložena normativna rješenja koja imaju za cilj ostvarivanje većeg stepena socijalne pravde i bolju prevenciju i zaštitu od svakog oblika diskriminacije zaposlenih, kao i osoba koje traže zaposlenje. Predloženim rješenjima osigurava se pojačan inspekcijski nadzor nad primjenom propisa o radu i daju veće ovlasti inspektorima rada koji taj nadzor provode u borbi protiv zapošljavanja u neformalnom sektoru.

Na sjednici Ekonomsko-socijalnog vijeća, održanoj 19.6.2012. godine, ESV je raspravljalo o Nacrtu zakona o radu. U zapisniku sa sjednice navodi se da predstavnici poslodavaca smatraju da tekst Nacrta predstavlja određeni napredak, ali s obzirom na članove Nacrta koji uvode nova opterećenja za poslodavce, a koja se odnose na plaćanje otpremnine, ljekarskih pregleda, noćnog rada, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, bolovanja za trudnice i sl, potrebno je napraviti dodatne konsultacije i usaglašavanja sa predstavnicima Sindikata i Vlade.

Predstavnici Sindikata su izjavili da u Nacrtu zakona o radu treba da postoji jasna definicija poslodavca, rješenje za problem vakuma koji nastaje prestankom važenja kolektivnih ugovora do donošenja novih, utvrđena obaveza poslodavca da u slučaju otkaza ugovora o radu radniku isplati sva potraživanja, posebno obrađeno pitanje kolektivnih ugovora i na koga se odnose, te predviđen jak inspekcijski nadzor.

Predstavnici Vlade i Sindikata složili su se s prijedlogom za zajedničko rješavanje primjedbi Nacrt. Ekonomsko-socijalno vijeće je zaključilo da se socijalni partneri sastanu 25.06.2012. godine u prostorijama Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i usaglase neusaglašene stavove kako bi se Nacrt Zakona o radu što hitnije uputio prema Vladi FBiH radi utvrđivanja Prijedloga i upućivanja u parlamentarnu proceduru.

Predsjedavajući Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Radoje Vidović sastao se 10.10.2012. godine sa predsjednikom Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine (SSSBiH) Ismetom Bajramovićem i potpredsjednicima Avdom Bahtom i Salihom Krušćica. Na sastanku je razgovarano o nekoliko setova zakona koji se trebaju usvojiti u najkraćem mogućem roku, prije svega Zakon o uvezivanju radnog staža, Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o izvršnom postupku, Zakon o stečaju i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima i dr. Na kraju sastanka dogovoren je da će se, u najkraćem mogućem roku, održati sastanak Kolegija Doma naroda na ovu tematiku, te zajednički sastanak kolegija oba doma Parlamenta FBiH sa rukovodstvom Saveza samostalnih sindikata BiH.

Na 68. sjednici Vlade Federacije BiH, 14.11.2012., utvrđen je Prijedlog zakona o radu, koji možete preuzeti na ovom linku. U saopštenju sa sjednice navodi se da je, u skladu sa zaključcima oba parlamentarna doma, o Nacrtu zakona obavljen javna rasprava i date su primjedbe, prijedlozi i sugestije koje su se odnosile na jasniju i precizniju formulaciju pojedinih odredbi i koje doprinose poboljšanju teksta prihvaćene i ugrađene u tekst Prijedloga zakona. Prihvaćeni su zahtjevi da se u odredbama koje reguliraju primjenu najpovoljnijeg prava izbriše tekst koji je davao mogućnost da se kolektivnim ugovorom utvrde nepovoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom. U cilju bolje zaštite mladih radnika koji se prvi put zapošljavaju u svojstvu pripravnika, prihvaćen je prijedlog da se poslodavac i pripravnik mogu dogovoriti o većem iznosu plaće od iznosa utvrđenog u članu 32. stavak 3. Zakona. Prihvaćena je i sugestija da se, radi mogućih zloupotreba, umjesto pojma volonterskog rada, predvidi mogućnost stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

U saopštenju se također navodi da ovaj zakonski projekat uvažava obaveze preuzete nizom domaćih i međunarodnih dokumenata koji reguliraju oblast rada i zapošljavanja, kao što su 68 konvencija Međunarodne organizacije rada koje je verificirala naša zemlja, Evropska socijalna povelja i Zakon o ravnopravnosti polova u BiH, a harmoniziran je i sa evropskim principima i standardima radnog zakonodavstva. U skladu s tim, njime su predložena normativna rješenja koja imaju za cilj ostvarivanje većeg stepena socijalne pravde i bolju prevenciju i zaštitu od svakog oblika diskriminacije zaposlenih, kao i osoba koje traže zaposlenje. Osigurava se pojačan inspekcijski nadzor nad primjenom propisa o radu i daju veće ovlasti inspektorima rada koji taj nadzor provode u borbi protiv zapošljavanja u neformalnom sektoru (rad na crno).

Zakonom se definira pojam radnika i poslodavca, ugovora o radu kao pravnog osnova radnog odnosa i primjene najpovoljnijeg prava za radnika, diskriminacija u odnosu na uvjete zapošljavanja, uvjete rada i prava iz radnog odnosa, obrazovanje i usavršavanje, te otkazivanje ugovora o radu. Zabranjuje se uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, nasilje na osnovu spola i specifičan oblik uznemiravanja na radnom mjestu (mobing) i predviđa dužnost poslodavca da zaštititi dostojanstvo radnika za vrijeme obavljanja posla i osigura uvjete rada kojima se eliminiraju mogućnosti bilo kojeg oblika diskriminatorskog ponašanja i uznemiravanja.

U saopštenju Vlade navodi se da će tekst Prijedloga zakona, prije upućivanja u parlamentarnu proceduru, razmotriti i Ekonomsko-socijalno vijeće za teritoriju FBiH.

Na sjednici ESV održanoj 11.12.2012. godine, ali na njoj nije bilo konkretnih zaključaka o prijedlogu. Na sjednici ESV održanoj 02.07.2013., na zahtjev delegacije sindikata, Vijeće nije razmatralo inicijativu UPFBiH o nastavku pregovora sa SSSBiH u vezi sa Općim kolektivnim ugovorom za FBiH, kao ni informaciju o rezultatima pregovora socijalnih partnera u vezi sa spornim odredbama Prijedloga zakona o radu, dok je šef delegacije poslodavaca izjavio da su pregovori praktično završeni u momentu kada je Vlada utvrdila Prijedlog zakona o radu.

Problemi sindikata izloženi su u saopštenju koje je Predsjedništvo Glavnog odbora SSSBiH objavilo nakon svoje 27. redovne sjednice, održane 01. oktobra 2013. godine. Na ovoj sjednici se raspravljalo o najznačajnijim aktivnostima vezanim za izradu Zakona o radu, te je navedeno da su sindikati prihvatali da se uključe u proces izmjena Zakona o radu još 2008. godine, jer je postojala potreba da se u Zakonu o radu uvrste odredbe o mobingu i reprezentativnosti, ali nisu smatrali da postoji potreba za usvajanjem novog zakona.

Ocijenjeno je da je, u ovom procesu, do početka septembra 2012. godine postojao korektan odnos između socijalnih partnera, što je rezultiralo usaglašenim stavovima i prihvatljivim kompromisnim rješenjima. Međutim, u novembru 2012. godine, Vlada FBiH i Udruženje poslodavaca FBiH su usvojili drastične promjene sadržaja Nacrta zakona o radu, bez konsultacija sa SSSBiH, iako je Vlada FBiH na sjednici održanoj u novembru 2012. godine konstatovala da su promjene u sadržaju Nacrta zakona o radu usaglašene sa SSSBiH.

Nakon toga je Nacrt pretvoren u formu Prijedloga zakona o radu, koja je potpuno neprihvatljiva za Savez samostalnih sindikata BiH, odnosno za radnike i radnice u Federaciji BiH. Predsjedništvo SSSBiH je u saopštenju navelo da je SSSBiH bio upoznat sa sadržajem izmjena tek na sjednici ESV koja je uslijedila i ocijenio da se radi o izmjenama koje umanjuju prava radnika/ca, naročito odredbe o prestanku važenja kolektivnih ugovora u roku od šest mjeseci od donošenja Zakona o radu u slučaju njihovog neusaglašavanja, ali i brojne druge odredbe. U saopštenju se navodi da su sve aktivnosti koje su uslijedile bazirane na pokušajima druga dva socijalna partnera da SSSBiH prihvati da pregovara o tako izmijenjenom i neprihvatljivom Prijedlogu zakona o radu, zbog čega svi naredni pregovori nisu uspjeli.

Sljedeća sjednica Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, održana je 08.10.2013., na kojoj je razmatrano Informacije o rezultatima pregovora socijalnih partnera o spornim odredbama Prijedloga zakona o radu i Informacije o raspravi delegacije poslodavaca i sindikata u vezi Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju FBiH skinuto s dnevног reda, jer je zaključeno da će delegacije socijalnih partnera dan kasnije održati sastanak o ovim pitanjima. Član delegacije poslodavaca u ESV-u Mladen Pandurević izjavio je prije početka sjednice da su prethodno delegacije poslodavaca i sindikata postigle kompromis u vezi sa spornim odredbama Prijedloga zakona o radu i Općeg kolektivnog ugovora za teritorij FBiH. Predsjednik delegacije Saveza samostalnih sindikata BiH u ESV-u Ismet Bajramović naglasio je da oni ostaju pri stavu da u kolektivnom ugovoru bude zadržana definicija osnovne plaće, budući da ona može biti definirana ugovorima granskih sindikata kroz definiranje koeficijenta.

Deset dana nakon održavanja sjednice, Predsjedništvo Glavnog odbora Saveza samostalnih sindikata tražilo je od Vlade FBiH da Prijedlog zakona o radu FBiH stavi van snage i vrati ga u formu nacrta, najkasnije do 4. novembra iste godine, te najavilo da će se do tada prekinuti svi pregovori u vezi sa Zakonom o radu. Najavljen je i da će, ukoliko Vlada FBiH ne odgovori pozitivno na ovaj zahtjev, Savez samostalnih sindikata BiH na sjednici Glavnog odbora, zakazanoj za 4. novembar, donijeti odluku o organizovanju masovnih protesta radnika pred zgradom Vlade FBiH. Nasjednici održanoj 4. novembra 2013. godine, Glavni odbor Saveza samostalnih sindikata BiH formirao je tim Saveza samostalnih sindikata BiH za pregovore sa socijalnim partnerima o Zakonu o radu Federacije BiH, te je ponovljeno da će pokrenuti proteste ukoliko Vlada Federacije BiH utvrdi Prijedlog Zakona o radu i uputi ga u parlamentarnu proceduru bez pregovora sa Savezom samostalnih sindikata BiH, ili utvrdi rješenja koja Savez samostalnih sindikata BiH ne prihvati jer se njima smanjuju prava zaposlenih.

07.11.2013. godine, kabinet predsjednika SSS BiH poslao je obavijest Samostalnim sindikatima grana i djelatnosti, članicama Saveza samostalnih sindikata BiH i Kantonalnim odborima Saveza samostalnih sindikata BiH, u kojoj se navodi da je delegacija Saveza samostalnih sindikata BiH tražila od premijera i ministra rada i socijalne politike objašnjenje o najnovijim izmjenama prijedloga Zakona. U saopštenju se navodi da im je odgovoren da se izmjene vrše na zahtjev Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, kao preduslov za dobijanje četvrte tranše kredita MMF (Stand by aranžman) i da bi zakon morao biti usvojen do 31.12.2013. godine. Navodi se, također, da je usmeno dogovoren da se Savezu samostalnih sindikata BiH dostavi tekst zakona čim isti bude sačinjen i da pregovori traju 15 dana od dana dostavljanja zakona.

Uslijedio je odgovor Vlade FBiH u vidu "Izjašnjenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u vezi s Prijedlogom zakona o radu – odgovor na stavove Saveza samostalnih sindikata BiH" objavljenog 05.12.2013. godine, u kom je navedeno da se "U javnim istupima predstavnika Sindikata neutemeljeno, neargumentirano i tendenciozno navodi da su prava radnika utvrđena novim Zakonom o radu umanjena, da su neka ranije stečena prava ukinuta i sl., što stvara atmosferu nepovjerenja i neuvažavanja, što ne može biti osnov za ozbiljne i kvalitetne pregovore", te da sindikati "odbijaju bilo kakve pregovore i nastoje zadržati postojeće stanje koje je, bez svake sumnje, neodrživo".

U februaru 2014. godine, Federalni ministar finansija Ante Krajina potvrđio je da je novi Zakon o radu jedan od "zadataka" postavljenih od strane MMF-a, dok je Federalni ministar rada i socijalne politike Vjekoslav Čamber izjavio da je Vlada zauzela stav da u parlamentarnu proceduru neće slati prijedlog zakona bez stava sindikata, bez dogovora sa socijalnim partnerima. Udruženje poslodavaca ostalo je pri stavu da se novim zakonom mora ograničiti trajanje kolektivnog ugovora, koji je za sindikate neprihvatljiv.

Prijedlog Zakona o radu se nije našao u parlamentarnoj proceduri i dalje nepoznato da li će i u kom obliku biti usvojen.

Nakon Zaključaka Savjeta za spoljne poslove EU iz aprila 2014. i njegovog poziva na proširenje programa između EU i BiH, EUSR je organizovao veliku konferenciju na temu ekonomskog oporavka Bosne i Hercegovine, koja je održana 26. i 27. maja 2014. godine. Forum za prosperitet i zapošljavanje okupio je predstavnike vlasti, poslodavaca i radnika zajedno s međunarodnim i domaćim ekonomskim stručnjacima i bh. građanima koji poznaju procese poslovanja i stvaranja novih radnih mjesta. Na konferenciji su predložene konkretne i hitne mjere za rješavanje problema nezaposlenosti i korupcije, vraćanje ulaganja u poslovanje u BiH, te postizanje pravednijeg i učinkovitijeg sistema socijalne zaštite.

Forum je organizovan u saradnji sa Međunarodnim monetarnim fondom, Svjetskom bankom, Evropskom bankom za obnovu i razvoj i Ambasadom Sjedinjenih Američkih Država.

Ovi prijedlozi su sada razrađeni u okviru Sporazuma za rast i zapošljavanje, kao praktičnog plana koji je nedavno predstavljen bh. javnosti, u kojem se navode potrebne mjere za ekonomske reforme i to: smanjenje poreza na rad kako bi se olakšalo zapošljavanje novih radnika; povećanje otvorenost i konkurentnosti tržišta rada kako bi mladi i nezaposleni lakše pronašli zaposlenje i osigurali da se trud isplati; smanjenje zahtjeva i vremena potrebnog za pokretanje poslovanja; usvajanje unaprijeđenog stečajnog okvira za brže restrukturiranje preduzeća; izradu transparentnih i javnih e-registara procedura za pribavljanje dozvola i odobrenja; smanjenje broja povlaštenih penzija i povećanje socijalne pomoći za one u stvarnom stanju potrebe.

Šest prioritetnih reformskih mera trebaju provesti izabrane vlasti nakon općih izbora u oktobru 2014. godine. Mjere su odobrile međunarodne finansijske institucije i Europska unija, koji su u potpunosti predani pružanju podrške u njihovoj provedbi i finansijskoj pomoći za ublažavanje njihovih kratkoročnih učinaka.

Sarajevo, 08.06.2015. godine

**SAVEZ SAMOSTALNIH SINDIKATA BIH
OTVORENO PISMO**

Poštovani socijalni partneri,

Pozivamo vas da uzmete aktivno učešće u reformi radnog zakonodavstva, koje podrazumijeva usvajanje novih zakona i potpisivanje novih kolektivnih ugovora. UPFBiH je spremno da sa vama i Vladom FBiH, ustrajno radi na iznalaženju najboljih rješenja i provođenju strukturnih reformi u ovoj oblasti. Predlažemo da se preduzmu neophodni koraci kako bi se odmah u parlamentarnu proceduru uputili Zakon o radu i Zakon o zaštiti i sigurnosti na radu. Također, predlažemo da se do kraja godine usvoje i novi Zakon o štrajku i Zakon o stečaju i likvidaciji, te Zakon o povezivanju neuvezanog radnog staža. Spremni smo da saslušamo prijedloge ekonomsko-socijalnih partnera i za druge neophodne zakonske prijedloge iz ove oblasti.

Nadamo se da dijelimo mišljenje da reforma radnog zakonodavstva treba imati za cilj:

- Stvaranje uslova za povećanje konkurentnosti domaće privrede;
- Povećanje broja zaposlenih, naročito mladih;
- Rast BDP-a;
- Smanjenje siromaštva;
- Usaglašavanje radnog zakonodavstva sa međunarodnim propisima koji su sastavni dio našeg pravnog sistema.

Shodno navedenom, pozivamo vas da odmah pristupimo pregovorima o usaglašavanju stavova o novom Zakonu o radu. Očekujemo da se pregovori vode u dobroj vjeri uz uzajamno uvažavanje i objektivnu argumentaciju prijedloga. Želimo postići kompromis koji će se zasnovati na usaglašenosti zahtjeva sa međunarodnim propisima i pozitivnim primjerima iz zemalja regiona i zemalja EU. Ne želimo da se pregovori pretvore u međusobno nadmetanje niti da na kraju bude pobjednika i pobijeđenih.

Udruženje poslodavaca će nastaviti da svojim djelovanjem doprinosi kreiranju prijateljskog biznis okruženja koje će omogućiti i stimulisati poduzetništvo, a sa druge strane omogućiti novo zapošljavanje, dostojanstven rad i jednaka prava za sve radnike.

Svjesni smo strahova koje ima Sindikat i njihove bojazni da izmjena radnog zakonodavstva ne dovede do smanjenja prava radnika te da poslodavci odbiju potpisati nove kolektivne ugovore. Mada su ti strahovi neopravdani i neosnovani treba ih tretirati kao realno postojeću činjenicu. Također, potrebno je raditi na eliminisanju takvih strahova. Pitanje je kako to uraditi!?

Jedini način, po nama, je istrajno raditi na kreiranju pozitivnog biznis okruženja, izgradnji i očuvanju međusobnog povjerenja i uvažavanja te vođenju slobodnog socijalnog dijaloga zasnovanog na načelu dobre vjere, a u želji za postizanje dogovora. Pri tome, prvenstveno, treba voditi računa o opštedruštvenom interesu i koliko je to moguće zanemariti interes određenih socijalnih grupa, pa makar to bili i sopstveni interesi.

U cilju otklanjanja strahova i nepovjerenja, takođe nudimo SSS BiH zajedničko djelovanje na sljedećim principima:

- **Nema neprijavljenog rada (oko 100.000 ljudi radi a da nije prijavljeno);**
- **Nema besplatnog rada (oko 100.000 ljudi radi ali ne prima platu nikako ili neredovno);**
- **Nema isplate plata bez plaćanja poreza i doprinosa (oko 150.000 ljudi prima platu bez plaćanja i doprinosa ili se oni plaćaju u smanjenom iznosu);**
- **Povećanje minimalne plate koja omogućava egzistencijalni minimum;**
- **Oštro kažnjavanje svih onih koji krše propise iz oblasti rada;**
- **Unapređivanje kvaliteta rada kontrolnih organa kroz vršenje stalnog zajedničkog pritiska;**
- **Nema međusobnog ucjenjivanja;**
- **Kolektivni ugovori ne mogu biti na neodređeno vrijeme, jer nisu ni u jednoj zemlji na svijetu, niti je to u skladu sa konvencijama ILO-a;**
- **Minimalna plata je socijalna kategorija a ne obračunska kategorija za utvrđivanje svih drugih plata, jer to nije ni u jednoj drugoj zemlji na svijetu (pronađimo zajedno drugi način za utvrđivanje plata).**

Očekujemo da se pregovori vode bez uslovljavanja i ultimatuma te izražavamo našu spremnost na iznalaženje zdravog kompromisa. Uvjeravamo vas da iza ovih stavova jednoglasno stoji UO UPFBiH, naš pregovarački tim i ogromna većina našeg članstva.

Za Udruženje poslodavaca u FBiH

Direktor

Mladen Pandurević

POBOLJŠANJE ZAKONODAVNOG OKVIRA ZA ZAPOŠLJAVANJE OSOBA SA INVALIDITETOM

Učesnici Okruglog stola

Dana 23. jula 2015. godine Udruženje poslodavaca FBiH u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada (ILO) organizovalo je Okrugli sto na temu „Poboljšanje zakonodavnog okvira za zapošljavanje osoba sa invaliditetom“.

Pored poslodavaca, na okruglom stolu svoje učešće uzeli su i predstavnici Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje, zaštitnih radionica, udruženja osoba sa invaliditetom, predstavnici kompanija koje zapošljavaju osobe sa invaliditetom, te predstavnici međunarodnih i domaćih organizacija.

Na okruglom stolu predstavljeno je sekundarno istraživanje koji je pripremio nezavisni ekspert gđa. Dubravka Halepović. Kroz sekundarno istraživanje je urađena analiza pravnog i ekonomskog okvira, te je usredotočeno na prijedloge za reviziju radnog prava u vezi zapošljavanja osoba sa invaliditetom.

Kroz prezentaciju predstavljeni su:

- Evropska praksa i trendovi,
- Mjere u evropskim politikama,
- Kvotni sistem u zemljama Evrope,
- Stanje u FBiH u vezi zapošljavanje OSI,
- Relevantni zakoni iz ove oblasti.

Cilj ovog projekta je promjena sistema zapošljavanja osoba sa invaliditetom i reforma zakonodavnog okvira, u cilju stvaranja uslova za veće zapošljavanje osoba sa invaliditetom.

Dugoročni ciljevi ovog Projekta odnose se na podršku poduzetništva osobama sa invaliditetom (samozapošljavanje, društvena poduzeća i zadruge), jačanje radnog okruženja u kojem se zapošljavaju osobe sa invaliditetom, podizanje svijesti o zapošljavanju osoba s invaliditetom kroz poticanje primjenom pozitivne mjere, umjesto kazne, povećavanje razine znanja o zapošljavanju osoba sa invaliditetom.

Učesnici Okruglog stola podržali su napore Udruženja poslodavaca FBiH i izrazili su svoju sveobuhvatnu pomoć kako bi došlo do što bolje realizacije ovog Projekta.

Također je dogovoren sastanak sa predstavnicima Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje na kojem će se razgovarati o načinima buduće saradnje kako na ovom Projektu tako i na svim drugim sličnim aktivnostima Udruženja poslodavaca FBiH.

Na ovom skupu prisustvovao je veliki broj elektronskih i printanih medija.

Dubravka Halepović, konsultant na Projektu

Održan Okrugli sto na temu "Identificiranje ključnih pokretača sive ekonomije"

Dana 15. jula 2015. godine Udruženje poslodavaca FBiH u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada (ILO) organizovalo je Okrugli sto na temu „Identificiranje ključnih pokretača sive ekonomije“.

UP FBiH u saradnji sa ILO-om radi na Projektu neformalne ekonomije kroz koji je urađeno primarno istraživanje, dok će

sekundarno istraživanje provoditi prof.dr.sc. Vjekoslav Domljan, univerzitetski profesor, istraživač i konsultant.

Kroz primarno istraživanje UP FBiH je identificiralo ključne pokretače neformalne ekonomije u FBiH, dok će se sekundarno istraživanje temeljiti na podacima Svjetske Banke, ILO-

a, MMF-a itd., a koji se odnose na identificiranje poslovnih okruženja u zemljama EU i regije.

Na Okruglom stolu pored velikog broja poslodavaca poziv se odazvao i Premijer Vlade FBiH Fadil Novalić, predstavnici Uprave za indirektno oporezivanje, Federalne uprave

Učesnici Okruglog stola

za inspekcije poslove, Porezne uprave Federacije BiH, Ministarstva trgovine FBiH, Ministarstva finansija FBiH, Privredne komore FBiH, te predstavnici međunarodnih organizacija.

Siva ekonomija je jedna od glavnih uzroka nepovoljnog poslovnog ambijenta i smanjenja konkurentnosti domaće privrede. Istovremeno uzrok slabog punjenja budžeta i

vanbudžeskih fondova.

Prof.dr. Vjekoslav Domljan je predstavio sekundarno istraživanje kroz koje je navedeno da siva ekonomija u Bosni i Hercegovini čini jednu trećinu u pogledu dohotka, odnosno četvrtinu kad je riječ o zaposlenosti ili oko 30 posto ako promatramo isplaćivanje gotovinom. U svim zemljama, čak i u onim s visokim dohotkom poput Švicarske, te da države u

određenoj mjeri toleriraju sivu ekonomiju kao vrstu socijalnog amortizera.

U diskusiji su izneseni stavovi kao npr. da se protiv sive ekonomije treba boriti smanjivanjem nameta na rad, pri čemu se javlja problem jer poslodavci traže od države smanjenje i da će onda zapošljavati, a država traži da prvo oni prvo zaposle ili prijave one koji rade "na crno" kako bi doprinosi bili smanjeni.

Okrugli sto održan je u hotelu "Europa"

Tako da je zaključeno da smanjenje doprinosa i zapošljavanje/prijavljivanje moralo biti provođeno istovremeno, pri čemu bi država sačuvala istu razinu prihoda ali oni ne bi bili ostvarivani toliko nametima na rad koliko nametima na potrošnju i

imovinu. Također je zaključeno, a i vidljivo kroz primarno istraživanje među poslodavcima, da su dodatni razlozi za postojanje sive ekonomije nizak porezni moral i prilično kruta regulativa tržišta rada.

Nakon održanog okruglog stola dogovoren je da Udruženje

poslodavaca FBiH i Porezna uprava Federacije BiH u narednom periodu organizuju niz obuka za poslodavce iz oblasti porezne politike u FBiH.

Okruglom stolu je prisustvovao veliki broj printanih i elektronskih medija.

Prezentiranje primarnog istraživanja

UP FBIH PREDSTAVIO PUBLIKACIJU „Neophodnost izmjene kolektivnih ugovora u Federaciji BiH“

Dana 09. Jula 2015. godine, Udruženje poslodavaca FBiH je uz finansijsku podršku Međunarodne organizacije rada (ILO), održalo okrugli sto i prezentiralo publikaciju pod nazivom „Neophodnost izmjena kolektivnih ugovora“.

Projekat „Kolektivni ugovori“ sastoji se od primarnog sekundarnog istraživanja. Rezultate primarnog istraživanja prezentirao je direktor UP FBiH Mladen Pandurević. Pandurević je u prezentaciji naveo da je; anketa je provedena na reprezentativnom uzorku od 174 kompanije članice UP FBiH, koji zapošljavaju 67.000 radnika, a što čini 25% od ukupnog broja zaposlenih u realnom sektoru.

Poslato je ukupno 160 anketnih upitnika a dobili smo 14 odgovora više. To pokazuje koliko je, za poslodavce, važna tema koja je bila predmet primarnog istraživanja. Prilikom definisanja ciljne grupe vodilo se računa o ravnomjernoj zastupljenosti po osnovu: kantona, oblika vlasništva, djelatnosti i veličini firme.

Sekundarno istraživanje je prezentovala doc. dr. Dubravka Husić- ekspert iz oblasti radnog prava. Doc.dr. Husić je predstavila uporednu-pravnu analizu država Evrope i regije vezano za pojedinačne odredbe kolektivnih ugovora, kao što je način utvrđivanja minimalne i osnovne plate, otpremnina, topli obrok, regres, dnevnice, naknada troškova odvojenog života, naknada za rad na terenu, naknada troškova prijevoza s posla i na posao itd.

Doc.dr. Husić je također naglasila:

- da je nužno krenuti u izradu novog Opštег kolektivnog ugovora koji će imati okvirni karakter, odnosno regulisati samo minimalnu platu i osnove kolektivnog pregovaranja.
- Kolektivni ugovori trebaju biti balans između ekonomskih mogućnosti i obima prava i zaštite radnika (zbog toga je neophodno unaprjeđenje kolektivnog pregovaranja, odnosno poboljšati kvalitetu kolektivnog ugovaranja)
- Trajanje kolektivnih ugovora treba biti vremenski ograničeno.
- Da bi se kolektivnim ugovorima adekvatno mogli regulisati ekonomski odnosi, sami ugovori moraju imati adekvatne odredbe o izmjenama i dopunama, a posebno raskidu istih.

Na okruglom stolu je prisustvovao veliki broj poslodavaca sa teritorija Federacije BiH, koji su aktivno učestvovali u realizaciji Projekta, te na osnovu čijih sugestija i primjedbi je napravljena Publikacija pod nazivom „Neophodnost izmjena kolektivnih ugovora“.

Pored predstavnika poslodavaca prisustvovali su i zastupnici Parlamenta FBIH koji su podzravili i podržali ideje UP FBIH. Učesnici su dali punu podršku publikaciji „Neophodnost izmjene kolektivnih ugovora“.

Učesnici Okruglog stola

ODRŽANA XXIX PROŠIRENA SJEDNICA UPRAVNOG ODBORA UP FBiH

Članovi proširene sjednice Upravnog odbora UP FBiH

Udruženje poslodavaca u FBiH 01.07.2015. godine u Hotelu „Bosnia“, u Sarajevu dana 01.07.2015. godine održalo 29. sjednicu Upravnog odbora UPFBiH. Sjednici su pored članova Upravnog odbora prisustvovali članovi ESV-a i poslodavci sa područja Kantona Sarajevo.

Na sjednici se razmatrano slijedećem dnevnom redu:

1. Usvajanje zapisnika sa 27. i 28. proširene sjednice Upravnog odbora UP FBiH;
2. Razmatranje amandmana UP FBiH na tekst radne verzije Zakon o radu Federacije BiH;
3. Razmatranje Nacrta Zakon o uvezivanju staža;
4. Razmatranje amandmana UP FBiH na tekst Nacrta Zakona o sigurnosti i zdravlju na radu;
5. Tekuća pitanja.

Na sjednici se raspravljalo o najnovijoj radnoj verziji teksta Zakona o radu koje je UPFBiH dostavilo Ministarstvo za rad i socijalnu politiku. UPFBiH je pripremilo dodatne amandmane na Radnu verziju teksta o kojima se također raspravljalo na sjednici UO. Vezano za Zakon o radu UO je dao podršku pregovaračkom timu da može pregovarati u skladu sa Amandmanima.

Amandmane UPFBiH na tekst radne verzije Zakona o radu možete pogledati ovdje.

UO je zaključio da mora postojati međusobno uvažavanje između socijalnih partnera te da sigurno svi amandmani neće biti prihvaćeni. Međutim UO smatra da bi se usvajanjem amandmana UPFBiH znatno poboljšao tekst Zakona o radu te da bi se stvorili uslove za povoljniji poslovni ambijent. Novim Zakonom o radu neophodno je uvođenje fleksibilnosti te stvaranje uslova da oni koji su otpušteni lakše nađu novi posao.

UPFBiH smatra da bi zajedno sa Zakonom o radu u parlamentarnu proceduru trebalo uputiti i Zakon o sigurnosti i zaštiti na radu. Shodno navedenom UPFBiH je na sjednici također raspravljao o amandmanima UP FBiH na tekst Nacrta Zakona o sigurnosti i zdravlju na radu.

UPFBiH je spremno da sa Vladom FBiH i SSSBiH, ustrajno radi na iznalaženju najboljih rješenja i provođenju strukturnih reformi u ovoj oblasti. S tim u vezi, UO je zaključio da primjedbe u formi amandmana na Nacrt zakaon o sigurnosti i zaštiti na radu upute nadležnom ministarstvu i Premijeru Vlade FBiH.

NASTAVAK USPJEŠNE SARADNJE BH TELECOMA I UDRUŽENJA POSLODAVACA FBiH

Predstavnici Udruženja poslodavaca u FBiH su dana 21.07.2015. godine posjetili kompaniju BH Telecom. Delegaciju poslodavaca UPFBiH, koju su sačinjavali Predsjednik UPFBiH Safudin Čengić, potpredsjednik, Midhat Terzić i direktor Mladen Pandurević, primili su generalni direktor BH Telecoma gđin. Mirsad Zaimović sa saradnicima Bakicom Ćelosmanovićem i Hamdom Katicom.

Cilj ove posjete je bio upoznavanje novoizabranog rukovodstva BH Telecoma kao predstavnika jednog od najznačajnijeg člana UP o aktivnostima UPFBiH.

Prilikom sastanka predstavnici BH Telecoma su govorili o;

Aktivnostima BH Telecoma i njihovoj liderskoj poziciji u telekomunikacijskoj oblasti u FBiH, te o eventualnim potrebama da UP pomogne u ukidanje barijera za uspješnije poslovanje, budućoj saradnji, te o društveno odgovornom poslovanju (punjenje budžeta, pomoć sportskih i kulturnih manifestacija....)

Predstavnici Udruženja poslodavaca FBiH su naveli nekoliko zakona na kojima je potrebno raditi i zatraženo je aktivno uključivanje stručnog osoblja iz ove kompanije u rad organa Udruženja poslodavaca FBiH. Zakoni o kojima se govorilo su:

- Zakon o privrednim društvima FBiH
- Zakon o radu FBiH
- Kolektivni ugovor – opći i granski
- Zakon o povezivanju radnog staža
- Zakon o zdravlju i socijalnoj sigurnosti na radu.

Predstavnici BH Telecoma dali su svoju punu podršku radu Udruženja poslodavaca FBiH, te su ponudili svoju pomoć pri svim budućim aktivnostima Udruženja.

S lijeva na desno Hamdo Katica, Bakir Ćelosmanović, Mirsad Zaimović, Safudin Čengić, Midhat Terzić i Mladen Pandurević.

UPFBIH I MMF O ZAKONU O RADU FBIH

Delegacija Udruženja poslodavaca u FBiH 10.07.2015. godine održala sastanak sa direktorom Ureda Međunarodnog monetarnog fonda u BiH g. Rubenom Atojanom i njegovim saradnicima.

Tema sastanka bi bila najnovija Radna verzija Zakona o radu FBiH na kojoj su predstavnici Uruženja prezentirali naših 45 amandmana na pomenuti Zakon.

Predstavnici UP FBiH su tokom posjete istakli da je UP FBiH spremni raditi na iznalaženju najboljih rješenja i provođenju strukturnih reformi u ovoj oblasti.

Postignuta je saglasnost o neophodnosti hitnog upućivanja teksta Zakona o radu u parlamentarnu proceduru, uputio.

Zaključeno je da je predloženo rješenje veoma neprihvatljivo jer ne omogućava investicije, ekonomski razvoj i novo zapošljavanje, te štiti privilegije samo nekih kategorija radnika na teret onih iz realnog sektora.

Takođe smo se složila da predložena rješenja treba u potpunosti usaglasiti sa evropskim standardima i pozitivnim primjerima evropskih zemalja.

MMF je demantovao da je on autor predloženih rješenja u prijedlogu zakona i upoznao delegaciju UPFBiH, sa principima na kojima insistira da trebaju biti ugrađena u zakon.

SVJETSKA BANKA PODRŽALA AMANDMANE NA ZAKON O RADU UP FBiH

Dana 07.07.2015. godine predstavnici Udruženja poslodavaca u FBiH održali video call konferenciju sa predstavnicima Svjetske banke, a na kojoj je također učestvovala i direktorica Svjetske Banke u BiH Tatiana Proskuryakova, sa saradnicima, te eksperti Svjetske banke iz Washingtona i Beča..

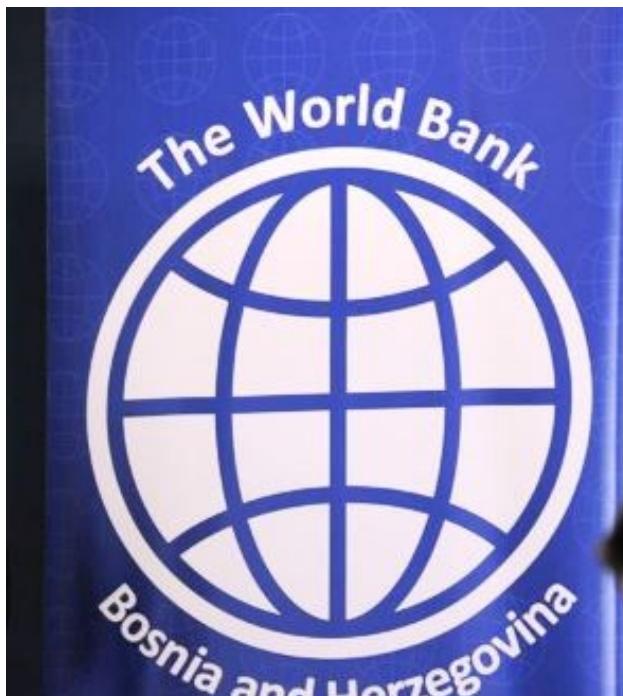
Tema sastanka bi bila najnovija Radna verzija Zakona o radu FBiH na kojoj su predstavnici Udruženja prezentirali 45 amandmana na pomenuti Zakon.

FBiH. Naime, Udruženje poslodavaca u FBiH je od Ministrstva za rad i socijalnu politiku FBiH krajem juna dobilo posljednju Radnu verziju Zakona o radu u koju su ugrađene primjedbe MMF i Svjetske Banke i koji bi nakon rasprave i usaglašavanja socijalnih partnera na ESV-u trebao biti upućen u parlamentarnu proceduru. Predstavnici Svjetske

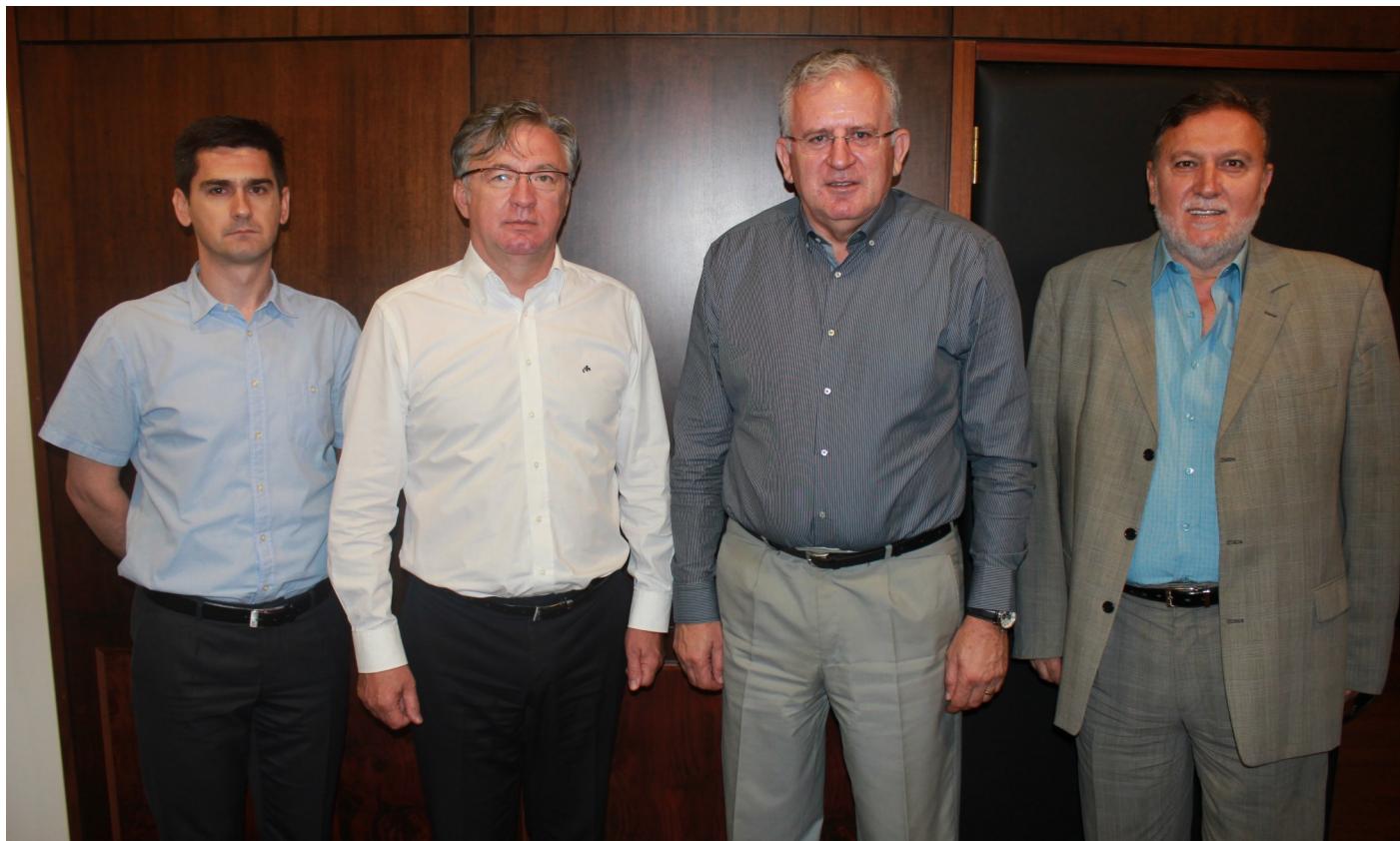
Banke su demantovali da su oni autori predloženih rješenja i istakli da oni insistiraju na rješenjima koja će reformisati tržište rada, obezbjediti uslove za novo zapošljavanje, te biti usaglašena sa međunarodnim propisima iz ove oblasti.

Udruženje poslodavaca u FBiH je uputilo svoje primjedbe na tekst Radne verzije o kojima su se trebali usaglasiti sa SSSBiH. Obzirom da je Savez Samostalnih sindikata BiH odgodio sve dalje pregovore jer se ne slaže sa predloženim tekstrom ZoR-a, s pravom sumnjamo da će naše primjedbe biti prihvачene od strane Vlade FBiH.

Nakon predstavljanja amandmana i izlaganja predstavnika UP FBiH predstavnici Svjetske banke u BiH su ponudili svesrdnu pomoć predstavnicima Udruženja i podržali sve aktivnosti koje su poduzete u vezi Zakona o radu FBiH.

HT ERONET I UP FBiH NASTAVLJAJU SARADNJU SA NOVIM RUKOVODSTVOM OVE KOMPANIJE

S lijeva na desno: Željko Marijanović, direktor pravnog sektora HT Eroneta, Vilim Primorac, generalni direktor HT Eroneta, Safudin Čengić, predsjednik UP FBiH i Mladen Pandurević, direktor UP FBiH

Dana 24. jula 2015. godine direktor i predsjednik UP FBiH održali su sastanak sa novim generalnim direktorom HT Eroneta, Vilim Primorcem i njegovim saradnicima.

Predstavnici HT Eroneta upoznali su delegaciju UP FBiH da je uz prethodno davanje saglasnosti Vlade Federacije BiH za predsjednika Uprave jednoglasno imenovan Vilim Primorac na mandat od četiri godine.

Na sastanku se razgovaralo o aktivnostima Udruženja poslodavaca FBiH i o nastavku saradnje našeg Udruženja sa rukovodstvom HT Eroneta.

Nakon prezentiranja rada Udruženja i

predstavljanja budućih aktivnosti, rukovodstvo HT Eroneta pozdravilo je i podržalo rad našeg Udruženja. Također je naglašeno da će HT Eronet kako finansijski tako i u tehničkom smislu podržavati rad Udruženja, te su ponudili svoju svesrdnu stručnu pomoć.

Generalni direktor HT Eroneta, Vilim Primorac je ovom prilikom podržao napore Udruženja poslodavaca FBiH u vezi prijedloga i inicijativa o: Zakonu o privrednim društvima FBiH, Zakonu o radu FBiH, Kolektivnim ugovorima – opći i granski, Zakonu o povezivanju radnog staža, Zakonu o zdravlju i socijalnoj sigurnosti na radu, itd.

Ministarstvo prometa i komunikacija spremno preispitati odredbe Uredbe o visini godišnje naknade za javne ceste

Dana 21.07.2015. godine sa početkom u 11:00 sati u prostorijama UPFBiH u Sarajevu, održan je sastanak predstavnika UPFBiH - Grupacije poslodavaca iz oblasti drumskog saobraćaja sa predstavnikom Ministarstva prometa i komunikacija. Sastanku je ispred Ministarstva prometa i komunikacija FBiH prisustvovao gđin. Pavo Boban, pomoćnik ministra za transportne infrastrukture prometnog sistema sa svojim saradnicima.

Tema sastanka je bila Uredba o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila.

Predstavnici UP FBIH su istakli da je donesena Uredba novi parafiskalni namet na sve poslodavce koje imaju u vlasništvu teretna motorna vozila. Obzirom na brojna opterećenja poslodavca i trenutnu veoma lošu ekonomsku situaciju, ovaj dodatni namet uzrokuje velike finansijske poteškoće i dodatno opterećuje poslovanje.

Također, poslodavci su naglasili da je visina godišnje naknade za javne ceste u Republici Srpskoj ostala na istom nivou, kao i Brčko Distriktu te da su donošenjem Uredbe o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila od februara 2015. godine prijevoznici u FBiH stavljeni u neravnopravan položaj na tržištu usluga prijevoza u BiH.

Gdin. Boban je izrazio spremnost da Ministarstvo prometa i komunikacija preispita odredbe Uredbe te su usaglašeni sljedeći principi:

- 1. Ukipanje Uredbe o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila;*
- 2. Donošenje nove Uredbe o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, koja će biti u skladu sa EU direktivama;*
- 3. Nova Uredba će imati neutralan karakter – godišnja naknada za javne ceste će biti u istom iznosu u kojem je bila donošena Uredbe o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, a koja je objavljena u Službenim novinama FBiH br.16/15, a stupila na snagu 27. 02.2015. godine;*
- 4. Retroaktivno dejstvo Uredbe;*
- 5. Naknada za javne ceste će biti u jednakom iznosu na teritoriji čitave države, kako bi se spriječilo da prevoznici u FBIH budu u neravnopravnom položaju na tržištu usluga prijevoza u BiH.*

Predsjednik UP FBiH na 104. Međunarodnoj konferenciji u Ženevi

104. Medjunarodna konferencija rada odrzavala se od 01.-13.06.2015. godine u Zenevi. Tema konferencije bila je „Izgradnja budućnosti kroz dostojanstven rad”. Na Konferenciji su predstavljeni izvještaji predsjedavajućeg Upravljačkog tijela Međunarodne organizacije rada a diskusija je posvećena i malim i srednjim preduzećima, stvaranju dostojanstvenog i produktivnog zapošljavanja, te transformaciji neformalne ekonomije u formalnu. Konferenciji su prisustvovali delegacije iz 185 zemalja, te su iste bile sачinjene od 2 predstavnika Vlade, jednog predstavnika poslodavaca i jednog predstavnika sindikata.

Predstavnici BiH delegacije bili su ministar civilnih poslova BiH, gospodin Osmanovic Adil, zamjenik ministra gospodin Dizdarevic Damir, te mr.sc. Cengic Safudin kao predsjednik UPFBiH.

BH delegacija u Zenevi boravila je od 08.-12. Juna.

Predsjednik UP FBiH, mr.sc. Cengic Safudin tokom boravka u Zenevi odrzao je sastanke sa gospodjom Deborah France Massin, direktoricom zavoda za posodavacke aktivnosti, gospodinom Mathiass Thorns sinior asistentom Međunarodne organizacije poslodavaca, gospodinom Antoniom Graziosi direktorom Podregionalne kancelarija Međunarodne organizacija rada u Budimpešti, te gospodinom Heinzom Kolerom (Heinz Koller)regionalnim direktorom za Evropu i Centralnu Aziju Međunarodne organizacije rada.

Sastanak sa gospodjom Deborah France Massin i gospodinom Mathiassom Thorns odrzan je 09.06.2015. godine, oba u tranzanju od po sat vremena, u zgradi Ujedinjenih Nacija. Sastanci su imali za cilj predstavljanje trenutne situacije poslodavaca FBiH, te vaznosti formiranja UP na nacionalnom nivou.

Tri ključne teme sastanka sa direktoricom zavoda za posodavacke aktivnosti bile su:

- **Podrska projekata UPFBiH od strane ILO**
- **Osiguranje kontinuirane saradnje sa ILO u cilju unaprijedenja poslovanja UP FBiH**
- **Osnivanje UP na nacionalnom nivou**

Direktorica zavoda za poslodavacke aktivnosti Deborah Fraace Massin, naglasila je vaznost formiranja UP na nacionalnom nivou. Takodjer, istakla je da ce entitetska udruzenja i dalje obavljati svoje duznosti, te da njihov integritet nije upitan ali da je cilj kojem se treba teziti ipak formiranje Udruzenja Poslodavaca na nacionalnom nivou.

Predsjednik UP FBiH, gospodin Cengic, istakao je da je podrska ILO kljucna zbog dugorocne stabilnosti udruzenja i odrzanja kontinuiranog i kvalitetnog rada samog udruzenja, te da UP očekuje da će projekti biti vođeni i realizirani od strane predpostavljenih iz BiH a kontrolirani od strane predstavnika ILO-a.

Pomenuti projekti za koje bi ILO podrška imala znacajan utjecaj su:

- **Reforma zakona koji regulisu zdravstvenu zastitu i socijalno osiguranje**
- **Rasterecenje prirede (porezi, doprinosi, parafiskalni nameti)**
- **Izrada reformskih zakona**
- **Centar za edukaciju**
- **Osnivanje privredne arbitraze**

Nakon predstavljenih cinjenicnih stanja rada UPFBiH, gospodja Deborah France Massin pokazala je veliku zainteresovnost za podrsku udruzenju, kako kroz finansije tako kroz ILO eksperte koji bi pratili i kontrolirali rad UPFBiH na odredjenim projektima u koje bi i sami bili invovirani.

Gospodin Matthias Thorns je takodjer naglasio krucialni znacaj formiranja UP na nacionalnom nivou. Istakao je vaznost ucesca u projektima, te konstantno djelovanje udruzenja.

Sastanci sa gospodinom Antoniom Graziosiem i gospodinom Heinz Kollerom održani su 10.06.2015. godine u ugradbi ILO. Ministar Osmanović naglasio je da je Bosna i Hercegovina sa Međunarodnom organizacijom rada potpisala Program dostojanstvenog rada za BiH za period 2012-2015. Na pomenutom sastanku ministar Osmanović je tražio podršku za novi dokument koji bi imao važnost za period 2016-2018. godina. Inicirana je i izrada Strategije zapošljavanja u Bosni i Hercegovini 2015-2020. Predstavnici Međunarodne organizacije rada podržali su navedene aktivnosti u cilju poboljšanja koordinacije aktivnosti unutar BiH u oblasti zapošljavanja i tržišta rada. Svakako da se i na ovom sastanku predsjednik UP FBiH, gospodin Čengić, osvrnuo na značaj formiranja UP na nacionalnom nivou, te se osvrnuo na trenutnu situaciju u kojoj posluje udruženje, naveo problematične tačke u poslovanju, te predstavio najznačajnije projekte na kojima bi podrška ILO institucija bila od značaja.

Cetiri kljucna izvjestaja predstavljena na ILO konferenciji bila su:

1. Davanje glasa ruralnim radnicima.

Upravno tijelo iskazlo je zabrinutost zbog radnika u poljoprivredi, koji su permanentno iskljuceni iz prava na udruzivanje i kolektivno pregovaranje, kao i cinjenicu da su ruralni radnici izlozeni posebnom riziku zbog neadekvatne zakonodavne zastite i nedovoljnog mehanizma za promociju svog kolektivnog glasa.

2. Mala i srednja preduzeca i otvaranje dostojanstvenih i produktivnih radnih mjeseta.

Svrha izvjestaja o malim i srednjim poduzecima bila je da delegatima iz Medjunarodne organizacije rada predoci azurirane dokaze o samom znacaju malih i srednjih poduzeca za zaposljavanje, kljucna ogranicenja sa kojima se suocavaju i efikasnost mjera za podrsku ovom segmentu poduzetnistva. Kljucna pitanja ovog izvjestaja su bila: da li mala i srednja poduzeca daju glavni doprinos u otvaranju novih radnih mjeseta, da li su poslovi odgovarajuce kvalitete i koje su to efikasne politike za njihovu promociju?

3. Prelazak iz neformalne u formalnu ekonomiju

Odrzana je ponovljena diskusija u vezi sa strateskim ciljem socijalne zastite (zastite na radu)

4. Zastita na radu u svijetu u tranziciji

Ponovljena diskusija fokusirala se na zetiri oblasti politike: pitanja radnog vremena, sigurnost na radu, zastita na radu i zastita materinstva. Pomenute politike predstavljene su kao kljucni znacaj za radni odnos i vazne odrednice za konkurentnost i inovativnost poduzeca.

Podržavamo...stipendiramo, investiramo, stimuliramo inspiriramo... dajemo više... BH Telecom

BH Telecom d.d. je vodeći telekom operator u Bosni i Hercegovini koji stalnim razvojem novih usluga i kvalitetom istih odgovara na zahtjeve tržišta, te udovoljava potrebama korisnika i preko njihovog očekivanja. Takođe, BH Telecom je kompanija koja posebnu pažnju posvećuje programu društvene odgovornosti.

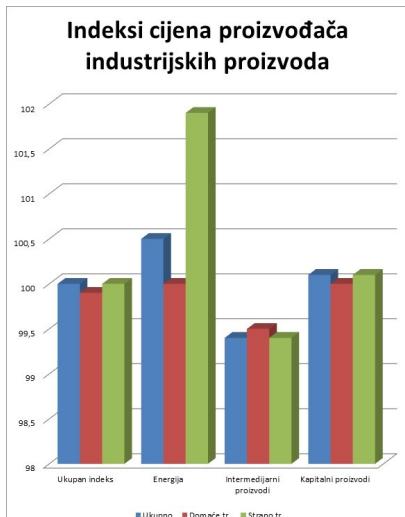
BH Telecom korporativnu odgovornost, odnosno korporativnu filantropiju shvata kao važan sastavni dio poslovne filozofije i misije kompanije. Od prvog dana svog postojanja i poslovanja u Bosni i Hercegovini, BH Telecom daje svoj doprinos: sportu, nauci, obrazovanju, kulturi i umjetnosti, socijalnoj sigurnosti te očuvanju prirode i zdrave životne sredine.

Pored toga što želimo da budemo pouzdan partner privredi i stanovništvu, a budući da smo dugoročno posvećeni tržištu Bosne i Hercegovine, vidimo svoju ulogu u aktivnom i konstantnom doprinisu razvoju bh. društva.

Trudimo se da budemo čvrsto povezani sa zajednicom u kojoj djelujemo, doprinoseći njenom daljem razvoju i stabilnosti.

Podaci su preuzeti sa stranice; [Federalnog zavoda za statistiku](#)

INDEKS CIJENA PROIZVOĐAČA INDUSTRIJSKIH PROIZVODA

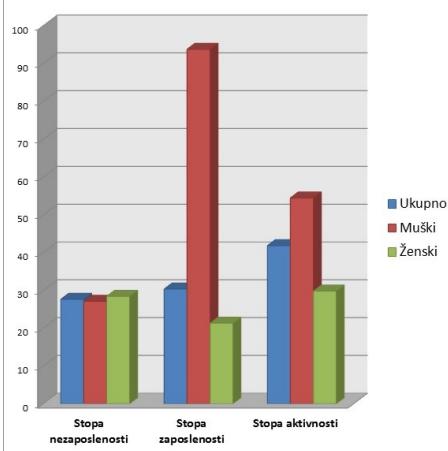
Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda u Federaciji BiH od 2011. godine su izračunati u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti BiH 2010 (Službeni glasnik BiH br. 47/10) i Nomenklaturom industrijskih proizvoda Bosne i Hercegovine 2010 (Službeni glasnik BiH br. 12/11 i 41/11).

U saopćenjima i publikacijama u 2012. godini, koje se odnose na indekse cijena proizvođača industrijskih proizvoda, publikovani su samo indeksi za domaće tržište, a od januara 2013. godine se redovno mjesечно objavljaju: ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda, indeks za domaće tržište i indeks za inostrano/ inozemno tržište.

Posmatrano po oblastima, najveći rast indeksa cijena je registrovan/registriran kod Proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizaciji za 9,5%. Najveći pad indeksa cijena je registrovan/registriran u oblasti Proizvodnje tekstila za 9,2%

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u novembru/studenom 2013. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 2,4%, a u odnosu na decembar/ prosinac 2012. godine niži je za 1,8%.

Anketa o radnoj snazi

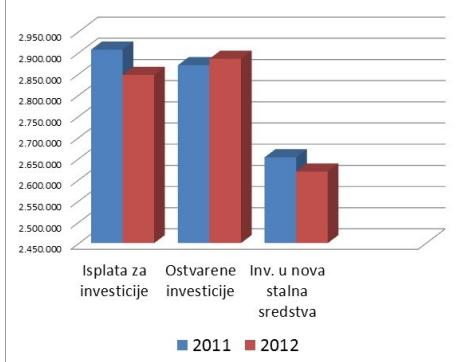
ANKETA O RADNOJ SNAZI

U 2013. godini stopa zaposlenosti je 30,3% (39,7% za muškarce i 21,3% za žene), što je više za 0,3 procenatnih poena u odnosu na 2012. godinu kada je iznosila 30,0% (40,4% za muškarce i 20,3% za žene). Stopa zaposlenosti je najviša u starosnoj skupini 25 do 49 godina i iznosi 50,8%. Posmatrano prema djelatnostima najveći broj osoba zaposlen je u uslužnim djelatnostima, 54,5% od ukupnog broja zaposlenih.

Stopa anketne nezaposlenosti zabilježila je pad za 1,8 procenatnih poena u odnosu na 2012. godinu. Stopa nezaposlenosti za muškarce opala je za 0,6 procenatnih poena, a za žene za 3,8 procenatnih poena. Kao i do sada stopa nezaposlenosti najviša je među mlađim osobama starosti 15 do 24 godine i iznosi 58,9% (58,8% za muškarce i 59,1% za žene).

Stopa aktivnosti u 2013. godini je 41,8% (54,4% za muškarce i 29,8% za žene) što je niže za 0,6 procenatnih poena u odnosu na prošlu godinu kada je bila 42,4% (55,9% za muškarce i 29,9% za žene). Stopa aktivnosti je najviša u starosnoj skupini 25 do 49 godina i iznosi 68,4%.

Investicije: Presjek 2011 - 2012 (km)

INVESTICIJE, PRESJEK 2011-2012

Federalni zavod za statistiku u ovom saopćenju objavljuje konačne podatke o investicijama za 2012. godinu.

Podaci su prikupljeni putem sljedećih istraživanja: - Godišnji izvještaj o investicijama u stalna sredstva (obrazac INV-01) za sve pravne osobe; - za oblast poljoprivrede individualnog sektora (poljoprivredna gazdinstva) podaci su prikupljeni putem općina, a bazirani/temeljeni su na procjenama općinskih komisija.

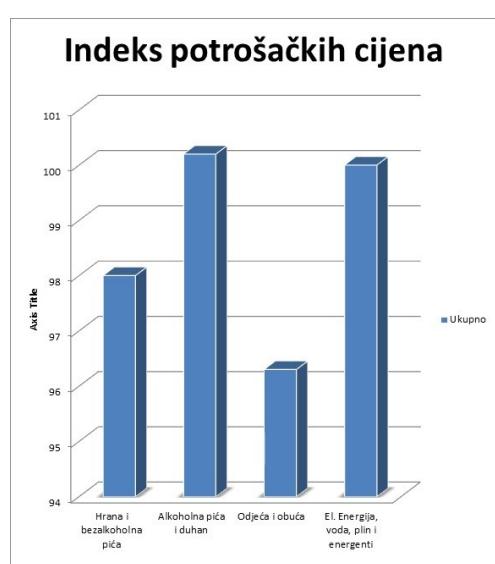
Nisu obuhvaćena investiciona ulaganja samostalnih poduzetnika i domaćinstava.

Podaci o investicijama prikazuju ukupne isplate za investicije po osnovnim oblicima finansiranja/financiranja, ostvarene investicije (nova i polovna/rabljena stalna sredstva) po tehničkoj strukturi i ostvarene investicije u nova stalna sredstva (nova i polovna/rabljena uvozna stalna sredstva) po tehničkoj strukturi.

Svi podaci su iskazani po područjima Klasifikacije djelatnosti BiH 2010, koja je usklađena sa evropskom klasifikacijom NACE Rev. 2, a pravne osobe su grupisane prema sjedištu i pretežnoj djelatnosti investitora (organizacioni princip).

INDEKS UVOZNIH I IZVOZNIH CIJENA

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA

ZAPOSLENOST PO SEKTORIMA

Federacija BiH je u novembru / studenom 2013. ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti 454.154 hilj./tis. KM, što je za 8.438 hilj./tis. KM ili 1,8% manje u odnosu na oktobar / listopad 2013., odnosno za 4.741 hilj./tis. KM ili 1,0% manje u odnosu na novembar / studeni prethodne godine.

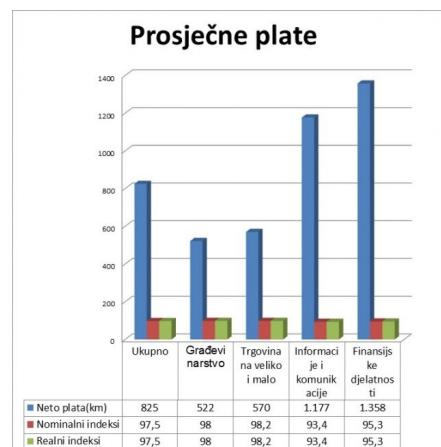
U istom mjesecu ostvaren je uvoz u vrijednosti 812.002 hilj./tis. KM, što je za 71.561 hilj./tis. KM ili 8,1% manje u odnosu na na oktobar / listopad 2013., odnosno za 4.196 hilj./tis. KM ili 0,5% manje u odnosu na novembar / studeni prethodne godine.

U periodu januar – novembar 2013. izvoz je prosjeno svakog mjeseca rastao za 0,8% a uvoz je prosjeno rastao za 1,7%. Ueš Federacije BiH u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine za novembar / studeni 2013. je 64,5%, a u ukupnom uvozu 62,1%. U istom mjesecu procenat pokrivenosti uvoza izvozom u Federaciji BiH je 55,9% i vei je za 3,5% u odnosu na oktobar / listopad 2013. kada je pokrivenost iznosila 52,4%. Trgovinski deficit Federacije BiH za novembar / studeni 2013. iznosi 357.847 hilj./tis. KM. U novembru / studenom 2013. najviše se izvozilo u: Njemačku 94.514 hilj./tis. KM ili 20,8% ukupnog izvoza; Hrvatsku 54.195 hilj./tis. KM ili 11,9% i Italiju 49.235 hilj./tis. KM ili 10,8% ukupnog izvoza.

U novembru/studenom 2013. godine ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda viši je za 1,0% u odnosu na prethodni mjesec. Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama ukupan indeks cijena energije viši je za 4,9%, a trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,2%. Pad indeksa cijena je registrovan/registriran u grupaciji intermedijarnih proizvoda osim energije za 0,7%, kapitalnih proizvoda za 0,5% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,4%. Posmatrano prema područjima KD-a, indeks cijena je viši za 9,5% u području Proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizaciji, a u području Vađenja ruda i kamena i području Snabdijevanja vodom; uklanjanja otpadnih voda, upravljanja otpadom te djelatnosti sanacije okoliša za 0,3%. U području Prerađivačke industrije indeks cijena je niži za 0,6%. Posmatrano po oblastima, najveći rast indeksa cijena je registrovan/registriran kod Proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizaciji za 9,5%.

U mjesecu oktobru/listopadu 2013. godine ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 435.813, što predstavlja smanjenje broja zaposlenih za 0,1% u odnosu na septembar/rujan 2013. godine. U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih u 2012. godini došlo je do smanjenja broja zaposlenih za 0,3%.

Prosječna mjeseca isplaćena neto-plaća po zaposlenom za oktobar/listopad 2013. godine, u Federaciji BiH, iznosi 845 KM, i nominalno je viša za 1,6%, a realno niža za 0,5% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjeseca isplaćena neto-plaća po zaposlenom za oktobar/listopad 2013. godine nominalno je viša za 0,9%, a realno za 2,8%.

PROSJEČNE NETO PLATE

Mula Mustafe Bašeskiye 12/3, 71 000 Sarajevo
Tel; +387 33 264 830
Fax; +387 33 552 461
E-mail; info@upfbih.ba
Web; www.upfbih.ba
<https://twitter.com/Poslodavci>